ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗι 7 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1890 — ΕΤΟΣ Ζ'.—ΑΡΙΘ. 14

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59.
Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται λεπτῶν 20.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Ἐν Ἑλλάδι. . . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. . Φρ. χρ. 12

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ ὄνειρον τοῦ ποιητοῦ, διήγημα τῆς Ἐλισάβετ βασιλίσσης τῆς Ρουμανίας.
Ταξείδιον δι' ἀεροστάτου. Ἐπιστολαὶ ἐξ Ἀθηνῶν, ὑπὸ J. James.
Δικαστικὰ ἀνέκδοτα Ἀλῆ Πασιᾶ τοῦ Τεπελενλῆ: Χριστιανὸς καὶ Τοῦρκος, ὑπὸ Χ. Χρηστοβασίλη.
Διάδοχος περιπλανώμενος, ἱστορία τοῦ ΙΓ' αἰῶνος, μετάφρ. Α. Κ.
Θαλασσινό, ποίημα Ι. Μαράνου.
Ἡ τιμὴ τοῦ καλλιτέχνου, μυθιστορία Ὀκταβίου Φεγιέ. Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.
Ἐν Ἁρμονίᾳ, μυθιστορία Georges Duruy, ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ. (τέλος).
Εἰδήσεις τῆς Ἑβδομάδος. Ἐγχώρια.—Ἐξωτερικά. —Ἀρχαιολογία.—Φιλολογία.—Καλλιτεχνία.
Ἰδιαίτερα Γράμματα.
Νέα Βιβλία.

Ἡ μουσοτραφὴς Κάρμεν Σύλβα, ἢ μᾶλλον αὐτὴ ἡ βασίλισσα τῆς Ρουμανίας Ἐλισάβετ — διότι τὴν φορὰν ταύτην δὲν πεοεβάλλετο τὸ ποιητικόν της ψευδώνυμον,—ἐνέγνω ἐνώπιον τῆς Ρουμανικῆς Ἀκαδημίας τὸ κατωτέρω διήγημα, οὗτινος τὴν μετάφρασιν δανειζόμεθα ἐκ τῶν Συλλόγων. «Τὸ πρῶτον ἤδη βασίλισσα ὁμιλεῖ πρὸ τοιαύτης ὁμηγύρεως», εἶπεν ὁ προεδρεύων τῆς φιλολογικῆς ἑορτῆς βασιλικὸς Αὐτῆς σύζυγος. Ἡ δὲ βασίλισσα προοιμιάζουσα εἶπεν: . . . «Ἡ γυνὴ σιγάτω ἐν τῷ ναῷ», ὡς λέγει ἡ Γραφή. Ἡ ἐνέργεια τῆς γυναικὸς δὲν πρέπει νὰ ἐξέρχηται τῆς ἱερᾶς ἑστίας. Ἡ φωνή της οὐδαμοῦ ἠδύτερον ἀντηχεῖ ὅσον ἐν τῷ μέσῳ τῶν τέκνων της. Ἐμοὶ ὅμως ὁ Θεὸς ἐξέτεινε τὴν ἑστίαν καὶ ἐμεγάλυνεν αὐτήν, ἡ γλυκεῖα δὲ πατρὶς μετὰ τῶν ὑπερηφάνων τέκνων της δὲν εἶνε ἀρά γε ἑστία μεγάλη καὶ τιμαλφής; Δὲν εὑρίσκομαι ἐν τῇ ἑστίᾳ μου, ἐν τῷ μέσῳ τῶν τέκνων μου;

«Ὅ,τι θέλω ἀναγνώσῃ σήμερον, οὐδὲν ἄλλο εἶνε, εἰμὴ διήγημα περιλαμβάνον δράκοντας καὶ ἀνδρειωμένους. Ἂν ὁμιλοῦσα δὲν κρατῶ ἄτρακτον εἰς χεῖρας, οὐχ ἧττον θέλω πειραθῇ νὰ κλώσω μακρὰν καὶ λεπτὴν κλωστήν, δι' ἧς ὁ ἐμβριθὴς ἀκροατὴς θὰ δυνηθῇ νὰ ὑφάνῃ ὀθόνην ἀτρεκῆ καὶ ὡραίαν.

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟΝ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ

(Διήγημα)

Μετὰ μακρὰν πορείαν, ἣν διήνυσα ἔφιππος, ἐξέτεινα τὸ κεκμηκὸς σῶμά μου ἐπὶ τῆς ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐπαύλει κλίνης· ὁ οἶνος, ὃν μοὶ ἔδωκαν ὅπως ἀναλάβω δυνάμεις καὶ μοὶ ἐπιφέρῃ ὕπνον, διεχύθη εἰς τὰς φλέβας μου ὡς ἄσμα μετὰ τοῦ δονισμοῦ, ὃν ποιεῖ ὁ καταρρώγων καὶ διατρυπῶν τὴν ξυλείαν τοῦ οἴκου σκώληξ. Προσεπάθουν νὰ συγκρατήσω καὶ τὰ περὶ ἐμὲ κυλινδούμενα φάσματα καὶ τοὺς λόγους, οὓς ἤκουον. Κύψας ἔλαβον τὴν λύραν, ὅπως ἐκ τοῦ βυθοῦ αὐτῆς ἀναμέλψω ὅ,τι ἐνόμιζον γοητευτικώτερον, οἱανδήποτε μελῳδίαν. Ἀλλ' ἡ χείρ μου, κατέπεσε μετὰ τῆς λύρας, ὀλισθήσασα ἐπὶ τῆς περικαλυπτούσης με μετάξης.

Ἡ πορφυρᾶ λάμψις τοῦ ἀργυροῦ κηροπηγίου ἐθάμβου τὴν ὅρασίν μου διὰ μέσου τῶν ἡμικλείστων βλεφάρων μου, καὶ αἱ ἐκ τῆς λαμπάδος πίπτουσαι σταγόνες κηροῦ διέχεον σκιὰς τρομώδεις σχημάτων φανταστικῶν. Αἴφνης ἐγένετο νύξ, νὺξ ζοφώδης, ἧς τὰ ἐρέβη ἦσαν ψηλαφητά, καὶ ἠσθάνετό τις ἐπὶ τοῦ σώματος τὸ ἄχθος αὐτῶν. Ἐνόμιζες ὅτι ἡ νὺξ αὕτη κατήρχετο ἐκ τοῦ ἀπείρου, ἀπὸ τοῦ ὕψους ἀπεράντου καὶ ἀδιεισδύτου θόλου, ὡς γιγάντιος σημαία πένθους ἀγγέλλουσα πᾶσι τοῖς θνητοῖς τὸν θάνατον ἀδακρύτως, διότι κεκλεισμένα ξηρὰ καὶ ἄνευ ζωῆς ἦσαν τὰ ὄμματα πάντα.

Ἐκ τῆς καταπληκτικῆς ἠρεμίας ἀντήχησε θόρυβος, ἀνάδυων ἐκ τοῦ βυθοῦ τῶν ἀβύσσων, ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς, θόρυβος ἀόριστος μὲν καὶ πεπνιγμένος, ἀλλὰ τρομερός. Αἱ ὑπερήφανοι δρῦς καὶ αἱ ὑψικάρηνοι φηγοὶ ἔφρισσον ὡσεὶ ὑπὸ λαίλαπος σειόμεναι, εἶτα ἠνωρθοῦντο, ἀλλ' ἄψυχοι καὶ ἀπελιθωμέναι, ὑπὸ φόβου συσχεθεῖσαι. Βεβαίως ἔμελλε νὰ συμβῇ τι. Ἐφαίνετο ὅτι ὁ δράκων τῆς ἀποκαλύψεως, περιβαλὼν τὴν γῆν ἐν ταῖς πτυχαῖς αὐτοῦ, ἀφυπνίσθη ἕτοιμος νὰ τὴν καταπίῃ. Ἤκουέ τις, ἀλλ' οὐδὲν ἔβλεπε. Κατενόει ὅτι τερατῶδές τι συνέβαινε, διότι ἡ δρυίνη κλίμαξ ἔτριζεν ὑπὸ τὸν ἐπὶ μᾶλλον προσεγγίζοντα γδοῦπον. Ὑδρὼς θανάτου μὲ περιέρρεεν, ἐκ τοῦ τρόμου, αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς μου ἠνωρθοῦντο. Πάραυτα ἠγέρθην, ὅπως διαφύγω τὸν κίνδυνον, ἐφ' ὅσον ὑπῆρχεν ἔτι καιρός. Οἱ ὀφθαλμοί μου προσηλώθησαν τότε ἐπὶ τεσσάρων ἐκ δρυὸς θυρῶν μεγάλων καὶ βαρειῶν. Δὲν τὰς εἶχον ἴδῃ πρότερον, ἦσαν δὲ ἀνοικταί. Τὰ γόνατά μου ἔτρεμον, αἱ κλειδώσεις μου ἦσαν ἐκλελυμέναι. Οὐχ ἧττον ὥρμησα πρὸς τὴν πρώτην θύραν καὶ ἐπέθεσα τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἐσκωριασμένου κλείθρου καὶ ἔστρεψα τὴν θαυμασίαν σιδηρᾶν κλεῖδα ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν ὁ δράκων ἔφθανε, ρέγχων καὶ μυκώμενος. Ἐρρίφθην ἀμέσως ἐπὶ τῆς δευτέρας θύρας· ἐβάδιζον τρέμων καὶ προσκόπτων ἀνὰ πᾶν βῆμα, κατώρθωσα δὲ νὰ κλείσω αὐτὴν ἀκριβῶς, ὅτε ἐκυλίσθη καὶ ὠρύετο πρὸ αὐτῆς τὸ ἄγνωστον καὶ ἀόρατον τέρας. Συρόμενος ἐπὶ τῶν γονάτων κατώρθωσα νὰ φθάσω εἰς τὴν τρίτην θύραν, ὅπως δὲ φθάσω εἰς τὴν τετάρτην ἐσόρθην, ἕρπων ὡς σκώληξ. Ἡ δρυίνη θύρα ἔτριζεν ἐπὶ τῶν στροφίγγων αὐτῆς, ἀλλ' αἴφνης ἐρρίφθη βιαίως ἐπ' αὐτῆς τι, ὅπερ δὲν ἠδυνάμην νὰ ἴδω, οὐδὲ νὰ ἐννοήσω. Ἐγὼ κατεκείμην ἐπὶ τοῦ δαπέδου ἐξηπλωμένος, ἄνευ πνοῆς καὶ κατειλημμένος ὑπὸ θανατηφόρων φρικιάσεων· τὸ στῆθός μου μετ' ἀγωνίας ἀνέπνεεν.

Ἀνύψωσα τὴν κεφαλὴν βραδέως καὶ στηρίξας αὐτὴν ἐπὶ τῆς χειρός μου ἤρχισα νὰ σκέπτωμαι. Ὁποία ὀπτασία! Ἔβλεπον καὶ ἐπανέβλεπον, καὶ εἶδον ὅτι τὸ ἀποτρόπαιον καὶ τρομερὸν ἐκεῖνο τέρας, τὸ ἄγνωστον καὶ ἀνεξιχνίαστον, οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ ἐγὼ αὐτὸς καὶ ὁ καταλαβών με τρόμος. Κατησχύνθην. Ἠνωρθώθην καὶ ἠσθάνθην ἐμαυτὸν ὅμοιον σκώληκι τῆς γῆς ἐξ αἰδοῦς ὅτι ὑπέστην τοιοῦτον τρόμον. Ἔσυρα τὸ ξίφος μου ἐκ τῆς θήκης· διέρρηξα τοὺς μοχλοὺς τῆς θύρας καὶ διὰ λακτίσματος ἤνοιξα αὐτὴν καθ' ὁλοκληρίαν. Ἤμην ἕτοιμος νὰ μονομαχήσω, συνέσφιγγον τοὺς ὀδόντας, πλήρης σθένους κατὰ τῆς ἀσθενείας μου. Τὸ βλέμμα μου κατηυθύνθη πρὸς μακρὰν καὶ ἄγνωστον στοάν. Διὰ τῶν θυρίδων αὐτῆς ἐξήστραπτε τὸ ψυχρὸν τῶν ἀλληλοδιαδόχων ἀστραπῶν φέγγος, ἐνῷ ὁ κεραυνὸς καὶ ἡ θύελλα διέσειον τὴν ἀρχαίαν ἔπαυλιν μέχρι τῶν ἐντὸς τῶν βράχων ἐμπεπηγμένων θεμελίων αὐτῆς.

Ὁ δύσμορφος, ἀνώνυμος καὶ ἀσώματος δράκων, ἔφυγεν εἰς τὴν ὄψιν μου διὰ μέσου τῆς μακρᾶς στοᾶς, λίαν μακρᾶς, μακροτάτης, καὶ ὑπὸ ἀστραπῶν διαυλακουμένης. Ἔμεινα μόνος εἰς τὴν θέσιν μου, μόνος μετὰ τοῦ τρόμου μου ἐν τῇ ψυχῇ. Προυχώρησα κρατῶν γυμνὸν τὸ ξίφος. Αἱ ἀστραπαὶ περιείλισσον τὴν κεφαλήν μου. Τὰ παράθυρα ἐβόγγουν σειόμενα. Ἐκ τοῦ δάσους ἐξήρχετο βοὴ ὁμοία πρὸς τὴν τῆς θαλάσσης. Διὰ τῶν πύργων καὶ ἄνω τῆς στέγης περιίπταντο οἱ ὀλολυγμοὶ ἑκατοντάδων χιλιάδων φωνῶν, ἀγγελουσῶν ἐν νυκτί, δι' οἰμωγῶν, μυστηριώδη καὶ φρικαλέα πράγματα. Ἀνθρώπινον οὐδὲν ἤκουσεν ἀκόμη νὰ ὁμιλῶσι περὶ αὐτῶν· ταῦτα δὲ δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τοῦ βάθους τῶν τοίχων τῆς ἐπαύλεως, ἀλλὰ μυριάδες φωνῶν τὰ ἀνήγγελλον διὰ μέσου τῆς θυέλλης καὶ ἅπασα ἡ φύσις ἐν πλήρει ἀναστασώσει κατεβόα καὶ ἐβρόντα. Προυχώρουν πάντοτε ἐν τῇ στοᾷ, ἥτις ἐξετείνετο ἀχανὴς ἐνώπιόν μου, ὅτε αἴφνης βραχίων ἐξελθὼν τοῦ τοίχου ἐτάθη πρός με. Ἡ χεὶρ ἦτο σιδηρόφρακτος· μοὶ ἔνευσεν· ἐν τῇ χειρὶ ἐκείνῃ ἔθεσα τὴν ἐμήν· προσειλκύσθην διὰ κολοσσαίας δυνάμεως, ἀνηκούστου καὶ ἐν ροπῇ ὀφθαλμοῦ διεπέρασα τὸν τοῖχον πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Εἶδον δὲ ἐκεῖ ἀγερώχως αἰωρούμενον πρὸς τὸν οὐρανόν, μέχρι τῶν νεφῶν τῶν πεπληρωμένων ἀστραπῶν, πύργον, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὁποίου ἔχαινον πρωτοφανεῖς ἄβυσσοι. Ἐκ τῶν ἐρεβωδῶν θόλων αὐτῶν ἀνήρχετο κλίμαξ στενή, ἐγκαταλελειμμένη, ὑγρά, σαθρά, ἀτελεύτητος. Κατὰ μῆκος τῆς κλίμακος μὲ παρέσυρεν ἀδιακόπως ἡ ἀόρατος χείρ. Ἀνηρχόμην καὶ ὁλονὲν ἀνηρχόμην. Ἐν τῇ λάμψει τῶν ἀστραπῶν εἶδον τὴν κλίμακα εἰς τὰ ὕψη, κρεμαμένην ἐν τῷ κενῷ, ἄνευ στηρίγματος, πολλαὶ δὲ βαθμίδες τῇ ἔλειπον. Τὸ ὕψος αὐτῆς ἦν ἄμετρον. Ἀνηρχόμην καὶ ἡ σιδηρᾶ χεὶρ μὲ ἔσυρε πάντοτε πρὸς τὰ ἄνω κατὰ μῆκος τῶν κλονουμένων βαθμίδων. Ἀνέβαινον χωρὶς νὰ στάθῶ, ἀφόβως, πλήρης θάρρους διασκελίζων κούφως τὸ κενόν. Μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ἔβλεπον τὸν οὐρανὸν ἀνοικτὸν ὕπερθεν τῶν νεφῶν καὶ τῆς καταιγίδος καὶ ἐπίστευον ὅτι ἂν ἔκραζον πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν ἠρώτων, ὁ πολύτιμος οὗτος οὐρανὸς θὰ ἔτρεμε καὶ αὐτὸς μὴ μεταμορφωθῇ εἰς ἐρεβώδη νύκτα. Ἐξηκολούθουν ἀναβαίνων, αἴφνης δὲ ἔστην! Εἶχον φθάσῃ εἰς ὀροφὴν διάτρη-

τον καὶ μέλαιναν. Ἦτο ἄρά γε ὀροφή;

Τὰ πέταυρα αὐτῆς ἦσαν διερρωγῶτα καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ὑπὸ τὴν ἀναλαμπὴν τῶν ἀστραπῶν ἔβλεπέ τις ρωγμάς, δι' ὧν ἡ χάλαζα μετὰ πατάγου κατέπιπτεν. Οἱ τοῖχοι ἦσαν παγεροί. Ἐκ τῶν βυθῶν τοῦ πύργου ἀνήρχετο κρότος ὁμοιάζων τῷ τῶν ἐπ' ἀλλήλους ἀνατρεπομένων βράχων ἢ ταῖς βροντᾶῖς μυριάδων τηλεβόλων καὶ ὅλμων ἐκρηγνυμένων. Ἐπὶ τῆς τελευταίας ἀσθενεστάτης βαθμίδος ἡ τέως θλίβουσά με χεὶρ μὲ ἀφῆκεν ἐλεύθερον, φωνὴ δέ τις τραχεῖα καὶ ὑπόκωφος, ἀλλὰ γνωστή, μοὶ λέγει: «Ἰδέ με! Μὲ ἀναγνωρίζεις;»

Τότε δὲ ἐγγύς μου εἶδον ἐμαυτόν, ἐν σαρκὶ καὶ ὀστοῖς, ὠχρὸν τὴν ὄψιν, μὲ διεσταλμένους τοὺς ὀφθαλμούς, ἀπολελιθωμένον, ἄνευ φωτός, ἐπιπνεῦνον ὡς ἡ ὑπὸ τοὺς πόδας μου ἄβυσσος, ἄνευ θελήσεως, ἄνευ ζωῆς. Ἤκουσα πάλιν τῆς φωνῆς λεγούσης μοι: «Εἶμαι ἡ ἀλαζονία σου. Δὲν κατελήφθης ὑπὸ τρόμου βλέπων με; Δὲν τρέμεις βλέπων τὴν στενοτάτην ταύτην δι' ἀμφοτέρους κλίμακα, διὰ σὲ καὶ τὴν ἀλαζονίαν σου; Δὲν εἴμεθα λίαν βαρεῖς, ἡ δὲ κλίμαξ ἀσθενεστάτη; Προπατήρησον πῶς κάμπτεται». Αἴφνης δὲ ἐξερράγη γέλως τόσον φρικώδης, ὥστε τοῦ κεραυνοῦ ἡ βροντὴ ἐφάνη ὡς γλυκὺς θροῦς τῶν κυμάτων πρὸ τοῦ καγχασμοῦ ἐκείνου. Ἀπήντησαν δὲ εἰς αὐτὸν ἐκ τοῦ πυθμένος τῶν ἀβύσσων μυριάδες ὑποχθονίων φωνῶν.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

Τὴν παρελθοῦσαν Τρίτην ὁ παρ' ἡμῖν διατρίβων ἀεροναύτης κ. Σπελτερίνης ἐπεχείρησε διὰ τοῦ ἀεροστάτου, Οὐρανία, ἀναβασαν του, ἤνπάντες μὲν οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν παρηκολούθησαν διὰ τῶν βλεμμάτων καὶ τοῦ νοῦ, ἀλλ' ἧς ὀλίγιστοι πράγματι συμμετέσχον. Μεταξὺ τούτων ἦτο καὶ ὁ εὐγενὴς ἡμῶν συνάδελφος κ. Τζεῖμς, συντάκτης τοῦ Θεατοῦ τῆς Ἀνατολῆς, εἰς τὴν φιλοφροσύνην τοῦ ὁποίου ὀφείλεται ἡ κατωτέρω ἐπιστολὴ γαλλιστὶ ἡμῖν ἀπευθυνθεῖσα.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΞ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΑΞΕΙΔΙΟΝ ΔΙ' ΑΕΡΟΣΤΑΤΟΥ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 4 Ἀπριλίου 1890.

Τῆς ὑψώσεως ἀγγελθείσης διὰ τὴν 4ην ὥραν μ.μ. ὁ κ. Σπελτερίνης, ἰδιοκτήτης καὶ κυβερνήτης τῆς *Οὐρανίας*, ἤρξατο κατὰ τὴν μεσημβρίαν ἀκριβῶς τῆς πληρώσεως τοῦ ἀεροστάτου διὰ σωλῆνος ἀερίου διαμέτρου 20 ἑκατοστῶν· οὕτω δὲ κατὰ τὴν ὡρισμένην ὥραν περιέχον ἤδη τοῦτο 2,000 κυβικὰ μέτρα ἀερίου ἠδύνατο νὰ ἀνυψώσῃ τοὺς ταξειδιώτας, οἵτινες ἦσαν πέντε τὸν ἀριθμόν: ἡ δεσποινὶς Ἀδέλα Μαρτὲν καὶ οἱ κ. κ. Στέφανος Μεταξᾶς, ἀξιωματικὸς τοῦ ἱππικοῦ, Ἀναστάσιος Μεταξᾶς, ἀρχιτέκτων τοῦ δήμου, Προσαλέντης μηχανικὸς τοῦ ναυτικοῦ καὶ Τζεῖμς, ὁ ταπεινὸς συγγραφεὺς τῶν γραμμῶν τούτων. Μετὰ τὴν παρουσίασιν ἡμῶν πρὸς τὸν κ. Σπελτερίνην παρεκλήθημεν ὑπ' αὐτοῦ νὰ μὴ ἀπομακρυνθῶμεν τοῦ ἀκατίου, ὅπερ ἦτο προσδεδεμένον εἰς τὸ περικαλύπτον τὸ ἀερόστατον δίκτυον.

Εἰς τὴν πρόσκλησιν «Κύριοι ταξειδιῶται, ἐμπρός!», ἕκαστος κατέλαβε τὴν δι' αὐτὸν καθωρισμένην θέσιν· ἡ συγκίνησις ἦτο μεγίστη μεταξὺ τῶν θεατῶν, μείζων ἔτι ἢ παρ' ἡμῖν τοῖς ταξειδιώταις, ὧν ἕκαστος εἶχε καὶ ἀσχολίαν τινά, εἴτε ὅπως κρατῇ σχοινίον, εἴτε ὅπως βαστάζῃ τὸ ἕρμα, ὅπερ ἀπετελεῖτο ἐκ λινῶν σάκκων πεπληρωμένων δι' ἄμμου. Ἔδει νὰ τοποθετῶνται εἰς τρόπον ὥστε νὰ δυνάμεθα νὰ κενώσωμεν αὐτούς, ἅμα παρουσιάζετο ἀνάγκη. Σημειωτέον ὅτι εἰς ἐμὲ εἶχεν ἀνατεθῆ διπλῆ ὑπηρεσία: Ἐνόουν νὰ ἐπαγρυπνῶ ἐπὶ φιαλῶν τινων ζύθου καὶ κονιάκ, αἵτινες συναπετέλουν τὸ ἕρμα, διότι ἐσκεπτόμην ὅτι, ἐὰν ἠναγκαζόμεθα νὰ διελθωμεν τὴν νύκτα ἐν τῷ ἀέρι, ἑκατοντάδας τινὰς μέτρων ἄνωθεν τοῦ Πεντελικοῦ, δὲν θὰ ἦτο δυσάρεστον νὰ τυλώσωμεν τοὺς ἡμετέρους στομάχους διὰ μικρᾶς δόσεως κονιάκ.

Ἐνῷ οὕτω διαφοροτρόπως ἠσχολούμεθα, ὁ κυβερνήτης διέταξε νὰ λυθῶσι τὰ πρὸς τὴν κοινὴν μητέρα γῆν συγκρατοῦντα ἡμᾶς βάρη, τὸ δὲ ἀερόστατον ὑψωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἀέρι, ἀφοῦ ἐφήψατο τῆς στέγης γειτονικῆς τινος οἰκίας.

Ἰδοὺ λοιπὸν ἡμεῖς ἄνωθεν τῶν Ἀθηνῶν, ὧν αἱ οἰκίαι προσλαμβάνουσιν ὄψιν παιδικῶν ἀθυρμάτων. Τίνα τὰ πλάσματα, ἅτινα κινοῦνται περὶ τὰ ἀθύρματα ταῦτα; Εἶνε μύρμηκες; Ὄχι· εἶνε ἄνθρωποι, οὓς ἀδυνατοῦμεν ν' ἀναγνωρίσωμεν καθέτως παρατηρουμένους ἀπὸ ὕψους 1800 μέτρων. Ποῦ εἶνε ἡ Ἀκρόπολις, τὸ περίπυστον τῆς ἀρχαιότητος μνημεῖον; Ὦ, ἰδοὺ αὕτη; Τί; Αὐτό, ὅπερ βλέπομεν, εἶνε ἡ Ἀκρόπολις, τὸ μεγαλοπρεπὲς τῶν ἀρχαίων ἀριστούργημα, καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους τὸ δίκαιον καύχημα; Πτωχὴ ἀνθρωπότης! Τί εἴμεθα ἀπέναντι τοῦ ἀπείρου; Μικρὰ μυρμήκων φωλεά, ἀφοῦ ἐκ τοῦ σχετικῶς μικροῦ τούτου ὕψους ἡ ἔνδοξος Ἀκρόπολις, ἡ Ἀκρόπολις, ἐφ' ἧς, ὅτε κατὰ πρῶτον ἀνῆλθον, ἐπληρώθη ἡ καρδία μου ἁγίου σεβασμοῦ εἰς τὴν ἀνάμνησιν τοῦ ἀρχαίου μεγαλείου της, ἡ Ἀκρόπολις αὕτη μόλις φαίνεται νῦν ὡς μικρά τινα τεμάχια ξύλου ἀμελῶς ἐρριμένα ἐπὶ στενοῦ ἐπιπέδου. Ἑτέρωθεν παρατηροῦμεν ἐπίμηκες μελανὸν σημεῖον χωροῦν ἐπὶ λευκῆς γραμμῆς: εἶνε ἡ ἀμαξοστοιχία τοῦ σιδηροδρόμου. Οὐδὲν ἴχνος διακρίνομεν ἐκ τῶν ἀνωμαλιῶν, ἃς παρουσιάζουσι τὰ περίχωρα τῶν Ἀθηνῶν... ἀλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ ταξείδιον ἡμῶν.

Ἔστημεν ἐν ἀκινησίᾳ ἄνωθεν τῶν Πατησίων, τουθ' ὅπερ δὲν περιείχετο ἐν τῷ προγράμματι ἡμῶν· διότι, ἐὰν δὲν εἴχομεν τὴν ἀπόλυτον ἐπιθυμίαν νὰ ἐπιχειρήσωμεν ἐναέριον μέχρι Τουρκίας ἢ Κρήτης ταξείδιον — ὁπότε χάριν τῆς ἰδιότητός μου, ὡς συντάκτου τοῦ *Θεατοῦ τῆς Ἀνατολῆς*, θὰ ἐσπευδον νὰ μὲ ἀπαγχονίσωσι διὰ συνοπτικῆς διαδικασίας, — ἀφ' ἑτέρου λίαν πεζὸν θὰ ἦτο νὰ παραμείνωμεν αἰωρούμενοι ἄνωθε τῆς ἐξοχῆς ταύτης· ὁ κυβερνήτης λοιπὸν διέταξε νὰ κενώσωμεν δύο σάκκους ἕρματος, ἵνα ἀνεύρωμεν νέον ρεῦμα ἀέρος· πράγματι δέ, ἀφοῦ ὑψώθημεν ἔτι περὶ τὰ τετρακόσια μέτρα, εὑρέθημεν ἐν ρεύματι, ὅπερ ἡμᾶς ἔφερε πρὸς τὸ μέρος τῆς Πεντέλης. Μετὰ μικρὸν ὅμως παρετηρήσαμεν, ὅτι τὸ ρεῦμα θὰ διηύθυνεν ἡμᾶς μεθ' ὁρμῆς πρὸς τὴν θάλασσαν· ὁ κυβερνήτης ἀνοίγων τὴν ἐπιστομίδα κατεβίβασεν ἡμᾶς ἑκατοστύας τινὰς μέτρων, κατόπιν ἀνήλθομεν ἐκ νέου κενοῦντες σάκκους ἕρματος, οὕτω δὲ ἀνερχόμενοι καὶ κατερχόμενοι ἀλληλοδιαδόχως ἠδυνήθημεν νὰ διατηρήσωμεν τὴν διεύθυνσιν, ἣν ἠθέλομεν.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ταξειδίου ὁ κ. Σπελτερίνης ἀνέκραζε:

— Πιστεύω ὅτι ἔχομεν πιστούς!... Πιστεύω ὅτι ἔχομεν πιστούς.

Ἠθέλησα νὰ τὸν ἐρωτήσω περὶ τῆς σημασίας τῶν λόγων τούτων, ἀλλὰ βλέπων αὐτὸν λίαν ἐνησχολημένον ἐφοβήθην μὴ ἐνοχλήσω αὐτόν. Ὅτε δὲ εἶδον ὅτι δὲν ἀπέμενε πλέον ἕρμα πρὸς κατάρριψιν καὶ ὅτι ὁ κυβερνήτης ἦτο βυθισμένος εἰς σκέψεις καὶ οὐδὲ λέξιν ἀνέφερε πλέον περὶ πιστῶν, εἶπον κατ' ἐμαυτόν. — Βεβαίως ἡμεῖς εἴμεθα οἱ πιστοί. Τὶς ἄρά γε ἔσεται ὁ ἄπιστος, ὅστις ἐν ὥρᾳ ἀνάγκης θὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἕρμα πίπτων χάριν τῆς σωτηρίας τῶν ἄλλων; Δὲν θὰ ὑπάρξῃ ἀρκετὸς καιρός, ἵνα ρίψωμεν λαχνόν...

Οἱ λόγοι τοῦ κυβερνήτου «Θὰ κατέλθωμεν εἰς τὴν γῆν καὶ ἰδοὺ οἱ πιστοὶ ἡμῶν!» μὲ ἀπέσπασεν ἐκ τῶν θλιβερῶν διαλογισμῶν μου. Ἔσυρε τὸ σχοινίον τῆς ἐπιστομίδος καὶ κατήλθομεν ταχέως. Οἱ πιστοὶ ἦσαν ἁπλούστατα τὰ ἄτομα, ἅτινα διὰ κόπων καὶ μόχθων παρηκολούθησαν ἡμᾶς ἐπὶ τῆς γῆς, ἵνα παρασταθῶσιν εἰς τὴν ἡμετέραν κατάβασιν, ἥτις ἐγένετο χαριεστάτη, διότι εὑρέθημεν πλησίον τῆς γῆς πρὶν ἢ μᾶς δοθῇ καιρὸς νὰ ἀσκεθῶμεν τοῦτο· καὶ ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου κλονισμοῦ.

Ἡτοιμάσθημεν τότε νὰ ἐξέλθωμεν τοῦ ἀκατίου, ὅτε ὁ κυβερνήτης ἔκραξεν ἡμῖν, «Ἄλτ! Κανεὶς μὴ κινηθῇ!» Πράγματι, ἐὰν ἐξηρχόμεθα, τὸ ἀκάτιον θὰ εὑρίσκετο ἀνερμάτιστον καὶ τὸ ἀερόστατον θὰ ἀνυψοῦτο καὶ αὖθις. Ὡραῖον θέαμα παρουσιάσθη τότε πρὸ τῶν ὀμμάτων ἡμῶν· πάντες οἱ κάτοικοι τῶν περιχώρων σπεύσαντες ἵσταντο ἐν ἱκανῇ ἀποστάσει. Δὲν δύναμαι νὰ τὸ βεβαιώσω, ἀλλὰ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν θὰ ἐξελάμβανον ἡμᾶς ὡς ὄντα ὑπερφυσικά.

Ὁ κ. Σπελτερίνης ἐκλέξας δωδεκάδα ἐκ τῶν χωρικῶν προσεκάλεσεν αὐτοὺς νὰ κρατήσωσι τὸ σχοινίον τῆς ἀγκύρας, ὅπερ ἐκρέματο δεκαπέντε περίπου μέτρα κάτωθεν τοῦ ἀκατίου. Τὸ ἀερόστατον ἀπαλλαγὲν τοῦ βάρους τῆς ἀγκύρας ἀνυψώθη καὶ ἀνήγειρε τὸ ἀκάτιον τρία μέτρα ἄνω τῆς γῆς· εἶτα οἱ χωρικοὶ ἐζεύχθησαν διὰ τῶν σχοινίων καὶ ἔσυρον ἡμᾶς μέχρι λειμῶνός τινος ἐγγὺς τοῦ Χαλανδρίου, ἔνθα τῆς ἐπιστομίδος ἐντελῶς ἀφαιρεθείσης τὸ ἐναέριον τέρας ἐκλινεν ἐπὶ τῆς πλευρᾶς του, ἀφοῦ ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ἐπάλαισε σπασμωδικῶς περιστρεφόμενον, ὡσεὶ ζητοῦν ν' ἀποσπασθῇ ἐκ τῶν συγκρατουσῶν αὐτὸ χειρῶν.

Τοιοῦτον ὑπῆρξε τὸ ἀνὰ τοὺς ἀέρας ταξείδιον, ὅπερ διήρκεσε περὶ τὴν μίαν ὥραν καὶ τέταρτον, καὶ ὅπερ κατέλιπεν ἀνεξαλήπτους ἀναμνήσεις ἐν ταῖς καρδίαις τῶν μετασχόντων αὐτοῦ ταξειδιωτῶν.

J. James

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΑΛΗ-ΠΑΣΙΑ ΤΟΥ ΤΕΠΕΛΕΝΛΗ*

ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΟΣ

Ἕνας Χριστιανός, Κρομμυδᾶς ὀνομαζόμενος, ἔκανε τὸν ἔμπορο στὰ Γιάννινα καὶ εἶχε μαγαζὶ κοντὰ στὸν Πλάτωνα. Τὰ ἐμπορέματά του, πανικά, καφφέ, ζάχαρη, ρίζι κλ. τὰ τραβοῦσε ἀπὸ τὸ Δέλβινο, γιατὶ στὸν καιρὸ τοῦ Ἀλῆ-Πασιᾶ τὸ Δέλβινο ἦταν ἡ σκάλα τοῦ Γιαννίνου, γιατὶ οἱ Χειμαριῶτες κ' οἱ λοιποὶ ἀκροθαλασσινοὶ ἔφεραν πράμμα φτηνὸ ἀπὸ τὴ Βενετιὰ καὶ ἀπὸ ἄλλες σκάλες τῆς Εὐρώπης μὲ τὰ καράβια τους.

Ὁ Κρομμυδᾶς δυὸ-τρεῖς φορὲς τὸ χρόνο πήγαινε στὸ Δέλβινο καὶ ψώνιζε, καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχαν τότε ξενοδοχεῖα, ἀλλὰ δυὸ-τρία παλιόχανα, ἐτραβοῦσε στὸ σπίτι ἑνοῦ φίλου του, Κασὶμ-ἀγᾶ ὀνομαζομένου, καὶ ὄχι μοναχὰ αὐτός, ἀλλὰ καὶ κάθε ἄλλος ποὺ εἶχε ἐμπορικὲς δουλιὲς εἰς τὸ Δέλβινο ἐφρόντιζε νὰ ἔχῃ κανένα βλάμη, ἢ μπιστεμένο φίλο Χριστιανό, ἢ ἀγαρινὸ γιὰ νὰ κοιμᾶται καὶ νὰ τρώῃ καλὰ καὶ τὸ μεγαλήτερο νὰ ἔχῃ τὸ χρηματικό του στὴν ἀσφάλεια. Τὸν Κασὶμ ἀγᾶ λοιπὸν ὁ Κρομμυδᾶς τὸν εἶχε καλήτερα ἀπ' ἀδερφὸ στὴ μπιστοσύνη καὶ κάθε φορὰ ποὺ πήγαινε στὸ σπίτι του ὅλο του τὸ χρηματικὸ τὸ παράδινε στὰ χέρια του καὶ ὄντας ἑτοίμαζε τὰ ἐμπορέματά του καὶ ἔρχονταν ἡ ὥρα γιὰ νὰ πληρώσῃ τὴν τιμή του γιὰ νὰ τὰ σηκώσῃ, ἐζήτοῦσε τὸ χρηματικὸ ἀπὸ τὸν Κασὶμ ἀγᾶ καὶ πληρώνοντας ἐφόρτωνε καὶ ἔφευγε γιὰ τὰ Γιάννινα, ἀφοῦ κερνοῦσε τὰ παιδιὰ τοῦ Κασὶμ ἀγᾶ ὅσο θὰ πλέρωνε ἂν πήγαινε νὰ κάτσῃ στὸ Χάνι ὕπνο καὶ φαγί.

Μιὰ ἀπὸ τὲς πολλὲς φορὲς ὁ Κρομμυδᾶς ἔχοντας σκοπὸ ν' ἀγοράσῃ πολλὲς πραμμάτιες ἐπῆρε μαζῆ του ἕνα σακκούλι γεμᾶτο ἄσπρα καὶ εἶχε μέσα ὡς εἴκοσι πουγγιὰ[1] καὶ πάη γιὰ τὸ Δέλβινο καὶ ἐτράβηξε ἴσια στὸ σπίτι τοῦ μπιστεμένου φίλου του σὰν καὶ πάντα. Καταιβαίνοντας ἔδωκε τὸ σακκούλι μὲ τ' ἄσπρα στὰ χέρια τοῦ Κασὶμ ἀγᾶ καὶ βῆκε νὰ ψωνίσῃ τὲς πραμμάτιες ποὺ τὸν χρειάζονταν. Πέρασαν ἕνα-δυὸ μέρες, ἐτέλειωσε τὲς ἀγορές του, συμφωνᾷ τ' ἀγώγια τῶν φορτωμάτων καὶ ἔγεινε ἕτοιμος γιὰ νὰ φύγῃ γιὰ τὰ Γιάννινα. Τὸ πουρνὸ-πουρνό, ἅμα ξύπνησε, ἐζήτηξε τὸ σακκούλι μὲ τ' ἄσπρα γιὰ νὰ πληρώσῃ τὸ πρᾶμμα, ἀλλὰ ὁ Κασὶμ ἀγᾶς ἔκανε ὅλως διόλου τὸν ἀνήξερο.

— Τὶ σακκούλι μὲ ἄσπρα χαλεύεις[2] ἀπὸ ἐμένα, μωρὲ φίλε; τοῦ ἀντιλογήθηκε ὁ Κασὶμ ἀγᾶς. Δὲν μοῦδωκες τίποτε, μὰ τὸ Μωαμέτη! Ἑκατὸ φορὲς πᾷς κι' ἔρχεσαι στὸ σπίτι μου, σῶχω βαστάξη ποτὲς τίποτα;

— Τὸ σακκούλι μου! τὸ σακκούλι μου! ἐφώναζεν ὁ δύστυχος γέρο-Κρομμυδᾶς, ἢ τὸ σακκοῦλι μου ἢ σκότωσέ με!

Ἀλλὰ ὁ Κασὶμ ἀγᾶς δὲν ἄκουε. Ἄρνησι!

Σκούζει, βρυκάζει ὁ κακομοίρης, ὁ γέρο-Κρομμυδᾶς, ἀλλὰ χαμένα. Μιὰ καὶ δυὸ πααίνει στὸν Κατῆ καὶ λέει τὸ παράπονό του. Ὁ Κατῆς κράζει τὸν Κασὶμ ἀγᾶ, ἀλλὰ ὁ Κασὶμ ἀγᾶς ἄρνησι καὶ μπροστὰ στὸν Κατῆ. Τότες ὁ Κατῆς ἐθύμωσε ποῦ κότησε[1] ἕνας γκιαούρης νὰ σηκώσῃ[2] ἕναν τοῦρκο[3], τὸν ἀμπώχνει, τὸν δέρει καὶ τὸν βγάζει μὲ τὲς κλωτσιὲς ὄξω.

Σὰν σὲ δείρῃ ὁ Κατῆς, ποῦ θὰ πᾷς νὰ κριθῆς;

Σηκώνεται ὁ κακομοίρης ὁ γέρο-Κρομμυδᾶς καὶ πααίνει γιὰ τὰ Γιάννινα μὲ τὴν καρδιὰ καμμένη, χωρὶς πραμμάτιες, χωρὶς τίποτα.

Στὸ δρόμο τοῦρθε ἕνα—δυὸ φορές, νὰ πέσῃ νὰ σκοτωθῇ ψηλὰ ἀπὸ τὰ γιοφύρια ποῦ περνοῦσε, ἀλλὰ τὸν βάσταξε μιὰ ἰδέα:

— Ἐγώ, εἶπε μέσα του, χαμένος καὶ χαμένος εἶμαι τώρα, ἃς πάω τὸν Ἀλῆ-Πασιᾶ νὰ πῶ τὸ παράπονό μου κι' ἂν βρῶ δίκηο, καλὸς ὁ Θεός, εἰ δὲ μή, ἃς μὲ κρεμάσῃ ὁ Πασιᾶς.

Φτάνοντας λοιπὸν στὰ Γιάννινα μιὰ καὶ δυὸ καὶ στὴν Κυρὰ Βασιλική. Πέφτει στὰ πόδια της καὶ τὴν παρακαλάει νὰ τοῦ κάνῃ ἀράδα νὰ παρουσιαστῇ στὸν Πασιᾶ. Ἡ Κυρὰ Βασιλικὴ ἦταν πολὺ καλὴ γυναῖκα, τοῦ κάνει ἀράδα καὶ παρουσιάζεται ὁ γέρο-Κρομμυδᾶς στὸν Ἀλῆ-Πασιᾶ. Μπαίνοντας τοῦ λέει:

— Νὰ πάρω τὸ κακό σου, ἀφέντη μου πολυχρονεμένε καὶ ξακουσμένε Βεζύρη!

Καὶ ἔπεσε στὰ ποδάρια του νὰ τοῦ τὰ φιλήσῃ.

Ὁ Ἀλῆ-Πασιᾶς ἦταν συνειθισμένος ἀπὸ τέτοια λόγια καὶ ἀπὸ τέτοια παρακαλέματα· εἶπε στὸ γέρο-Κρομμυδᾶ:

— Σήκου, ὠρὲ μπούρο[4], καὶ πές μου τὶ θέλεις καὶ τὶ εἶναι τὸ παράπονό σου.

Ὁ γέρο-Κρομμυδᾶς ἄρχισε ἀπὸ τὴν ἀρχή, καὶ εἶπε πῶς πάαινε ταχτικὰ στὸ Δέλβινο καὶ πῶς ἐμπιστεύονταν τὸ χρηματικό του εἰς τὰ χέρια τοῦ Κασὶμ ἀγᾶ ποῦ τὸν ἐδέχονταν στὸ σπίτι του, πῶς πάντα ὁ Κασὶμ ἀγᾶς δείχτηκε πιστὸς καὶ πῶς στὰ τελευταῖα τοῦ κράτησε τὸ σακκούλι μὲ τὰ χρήματά του.

Ὁ Ἀλῆ-Πασιᾶς, σὰν ἔξυπνος ἄνθρωπος ποῦ ἦταν, διατάζει ἀπὸ τὴ μιὰ τὴ μεριὰ νὰ φυλακώσουν στὰ μπουντρούμια[5] τὸ γέρο-Κρομμυδᾶ καὶ ἐδιώρισε τὸν Ἀράπη, τὸν μπιστεμένον του Ἀράπη-Τσιάμη, νὰ κρατάῃ τὰ κλειδιὰ καὶ νὰ μὴν ἀφήσῃ κανέναν νὰ τοῦ κουβεντιάσῃ, κ' ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴ μεριὰ στέλλει δυὸ—τρεῖς τζουχανταραίους[1] του ἴσια στὸ Δέλβινο μὲ διαταγὴ νὰ πιάσουν τὸν Κασὶμ ἀγᾶ καὶ νὰ τὸν φέρουν μπροστά του.

Διαταγὴ τ' Ἀλῆ-Πασιᾶ καὶ τὰ σκυλιὰ δεμένα!

Σὲ τρεῖς μέρες μέσα ὁ Κασὶμ ἀγᾶς ἦταν μπροστὰ στὸν Ἀλῆ-Πασιᾶ γονατιστὸς καὶ τρέμοντας σὰν τὸ ψάρι.

Τότες τὰ δικαστήρια ἦταν ἁπλᾶ. Δὲν ὑπῆρχαν οὔτε κλῆσες οὔτε κλητῆρες, οὔτε προθεσμίες, οὔτε ἐρήμην, οὔτε τίποτα, ἀλλὰ ἀπὸ τ' αὐτὶ καὶ στὸ δάσκαλο.

— Ὠρὲ Κασίμη, τοῦ λέει ρωμαίικα[2] ὁ Ἀλῆ-Πασιᾶς, σήκου ὠρὲ ἀπάνω καὶ πές μου ὠρὲ γιατὶ ἐκράτησες τὸ σακκοῦλι μὲ τὰ χρήματα τοῦ γέρο Κρομμυδᾶ; Ἄδικο, ὠρὲ Κασίμη, νὰ βαστάξῃς τὸ βιὸ τοῦ φίλου σου...

— Ψέματα, Ἀφέντη μου, ψέματα, Βεζύρη μου, λέει ὁ γκιαούρης.

— Καὶ κάνεις ὅρκο, ὠρὲ Κασίμη, ὅτι λὲς ἐσὺ ἀλήθεια;

— Μὰ τὰ γένια σου[3], Βεζύρη μου, δὲν τὸ κράτησα τὸ σακκούλι.

Εἰς τὸν ὅρκον τοῦτον ὁ Ἀλῆς ἐταράχθηκε, ἄγριεψε σὰν δαίμονας καὶ μὲ μάτι φοβερὸ εἶπε στὸν Κασίμη:

— Φίδι ποῦ θὰ φάγῃ ἐκεῖνον ποῦ κάνει ὅρκο ψεύτικο στὰ γένια μου!!!

Καὶ ἐχτύπησε τὲς ἀπαλάμες του.

Παρουσιάζεται ὁ Ἀράπης, καὶ τοῦ λέει βιαστικά:

— Φέρε μου τὸ γέρο-Κρομμυδᾶ!

Σὲ πέντε λεπτὰ ὁ γέρο-Κρομμυδᾶς ἦταν μπροστά του, κίτρινος σὰν τὸ κερὶ ἀπὸ τὸ φόβο του. Τοῦ λέει ὁ Πασιᾶς:

— Σήκου, ὠρὲ γέρο-Κρομμυδᾶ, καὶ πές μου σοῦ τὸ κράτησε ὁ Κασίμης τὸ σακκοῦλι μὲ τὰ χρήματα ἢ ὄχι;

— Μοῦ τὸ κράτησε, Βεζύρη μου, μοῦ τὸ κράτησε, ἀπολογήθηκε ὁ κακομοίρης ὁ γέροντας.

— Κάνε ὅρκο λοιπόν, γιατὶ χωρὶς ὅρκο δὲν μπορῶ νὰ κάνω κρίσι.

— Μὰ τὰ γένια σου, Πασιᾶ μου, μοῦ τὸ κράτησε. Ἂν σῶσι[4] καὶ ἀποδειχτῇ ὅτι δὲν λέγω ἀλήθεια, νὰ μὲ κάνῃς κομμάτια καὶ νὰ μὲ ρίξῃς μέσ' στὴ Λίμνη..

Ἅμα εἶπε αὐτὰ ὁ γέρο-Κρομμυδᾶς, διατάζει ὁ Ἀλῆ-Πασιᾶς τὸν Ἀράπη καὶ τὸν πααίνει πίσω στὴ φυλακή· ὕστερα γυρίζοντας πρὸς τὸν Κασὶμ-ἀγᾶ τοῦ δίνει χαρτὶ καὶ καλαμάρι καὶ τὸν προστάζει νὰ γράψῃ.

Πῆρε ὁ κακομοίρης ὁ Κασίμης τὸ κοντύλι στὸ χέρι καὶ ἄρχισε νὰ γράψῃ ὅ,τι τοῦ ἔλεγε ὁ Πασιᾶς:

«Ἀπὸ μένα τὸν ἄντρα σου τὸν Κασίμη, ὥστ' ἐσένα τὴ γυναῖκά μου τὴ Φατμέ.

»Μάθε ὅτι μ' ἔχει ὁ Ἀλῆ-Πασιᾶς στὴ

* Ἴδε καὶ Ἀττ. Ἡμερολόγιον τοῦ 1890.

1 Ἐν πουγγὶ ἄσπρο=γρόσια 500 ἢ 5 λίραι ὀθωμανικαί.

2 Ζητεῖς. Χαλεύω=ζητῶ.

1 Ἐτόλμησε. Κοτῶ=τολμῶ.

2 Ἐνάξη. Σηκώνω=ἐνάγω.

3 Μουσουλμάνον. Τοῦρκος λέγεται ἐν Ἠπείρῳ πᾶς μουσουλμάνος εἴτε Ἀλβανὸς εἴτε Ἕλλην τὴν καταγωγήν.

4 Ἡ λέξις μπούρο σημαίνει ἀνδρεῖον, λέγεται δὲ ὅτι ἐξέπεσεν εἰς τὴν σημασίαν ταύτην ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ βασιλέως Πύρρου.

5 Σκοτειναὶ φυλακαί. Εἰρκταί.

1 Σωματοφύλακες.

2 Λέγουσιν ὅτι ὁ Ἀλῆ-Πασιᾶς ἐνησμενίζετο νὰ ὁμιλῇ ἑλληνιστὶ καὶ ἰδίως δσάκις ἐθίκαζεν, ἄλλως τε καὶ τὴν γραμματείαν του ἑλληνιστὶ διετήρει. Ἀλβανιστὶ ὡμίλει δσάκις ὁ μεθ' οὗ εἶχε τὸν λόγον ἠγνόει τὴν Ἑλληνικήν.

3 Ὁ συνήθης ὅρκος ἔμπροσθεν τοῦ Ἀλῆ ἦν τὰ γένια του.

4 =ἴσως: Κατὰ ἀνασυλλαβισμὸν ι—σως=σώς—ι.

»φυλακὴ γιὰ τὸ σακκούλι μὲ τὰ χρήματα »ὁποῦ κράτησα τοῦ πραμματευτῆ Κρομμυδᾶ »καὶ ἄμα λάβῃς τὸ παρόν μου, ἀμέσως νὰ »δώκῃς τὸ σακκούλι αὐτὸ μαζῆ μὲ τὰ χρή»ματα, χωρὶς νὰ λείψῃ τρίχα, στὸν ἐπιφέ»ροντα καὶ νὰ μὴν κάνῃ ἀλλοιώτικα, γιατὶ »ἂν δὲν ἔρθῃ τὸ σακκούλι μὲ τὰ χρήματα θὰ μᾶς χαλάσῃ[1] ὅλους ὁ Ἀλῆ-Πασιᾶς κι' »ἐμένα, κι' ἐσένα καὶ τὰ παιδιά μας.

«Ταῦτα καὶ μένω

»Ὁ ἄντρας σου

»*Κασίμης*

»Γιάννινα, 20 Ἀλωναριοῦ[2], 1814[3]».

Ἅμα σκόλασε τὸ γράμμα, ὁ Ἀλῆ-Πασιᾶς ἀπὸ τὴ μιὰ τὴ μεριὰ πρόσταξε τὸν Ἀράπη νὰ χώσῃ τὸν Κασίμη στὰ μπουντρούμια, κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη στέλλει ἕνα τζουχαντάρη στὴ γυναῖκα τοῦ Κασίμη στὸ Δέλβινο.

Ἡ κακομοῖρα ἡ Φατμὲ ἅμα ἔλαβε τὸ γράμμα φώναξε ἕναν ἄντρα συγγενῆ της νὰ τῆς τὸ διαβάσῃ καὶ μαθαίνοντας τὸ τί ἦταν γραμμένο, ἀμέσως βγάζει ἀπὸ τὴν κασέλλα της τὸ σακκούλι μὲ τὰ χρήματα καὶ τὸ δίνει τοῦ τζουχαντάρη, κ' ὁ τζουχαντάρης λαβαίνοντας τὸ σακκούλι ἐκίνησε ἀμέσως γιὰ τὰ Γιάννινα καὶ φτάνοντας τὸ παράδωκε στὰ χέρια τοῦ Πασιᾶ.

Τότες ὁ Ἀλῆ-Πασιᾶς, χωρὶς νὰ χάσῃ στιγμή, φωνάζει τὸν Ἀράπη καὶ τοῦ κουβεντιάζει στ' αὐτί, καὶ σὲ λίγη ὥρα ὁ γέρο-Κρομμυδᾶς ἤτανε μπροστὰ στὸ φοβερό του κριτὴ μισοζώντανος.

Τοῦ λέει ὁ Πασιᾶς:

— Ἔ, ὡρὲ Κρομμυδᾶ, σοῦ τώβρα τὸ σακκούλι σου μὲ τὰ χρήματα, νά, πάρ' το.

Καὶ τοῦ ἔρριξε ἕνα σακκούλι, γεμᾶτο καὶ βαρύ, ποῦ βρόντησε τὸ πάτωμα.

Σκύφτει ὁ γέρο-Κρομμυδᾶς, καὶ τί νὰ ἰδῇ; Τὸ σακκούλι ἐκεῖνο δὲν ἦταν τὸ δικό του, καὶ τὰ χρήματα ποῦ ἦταν μέσα ἦταν ὅλο φλωριὰ βενέτικα ἑκατὸ βολὲς πλειότερα ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ εἶχε αὐτὸς στὸ δικό του σακκούλι.

Ὁ Ἀλῆ-Πασιᾶς τὸν τήραε σὰν ἡ γάτα τὸ ποντίκι, ἀλλὰ ὁ γέρο-Κρομμυδᾶς, βλέποντας πῶς τὸ σακκούλι δὲν ἦταν δικό του, ἂς εἶχε καὶ πλειότερα χρήματα, τὸ γυρίζει στὸν Πασιᾶ λέγοντας:

— Νὰ πάρω τὸ κακό σου, Πασιᾶ μου καὶ βεζύρη μου, τὸ σακκούλι αὐτὸ δὲν εἶνε τὸ δικό μου, οὔτε αὐτὰ τὰ χρήματα τὰ δικά μου. Ἐγὼ δὲν εἶχα τόσα πολλά...

Ὁ Ἀλῆ-Πασιᾶς ἐγέλασε καὶ ρίχνοντας στὸ γέρο-Κρομυδᾶ τὸ καθαυτὸ σακκούλι του τοῦ εἶπε:

— Μέτρησέ τα μὴ σοῦ λείψῃ τίποτε.

Ὁ γέρο-Κρομμυδᾶς τὰ μέτρησε καὶ ταῦρε σωστά. Ματαέπεσε στὰ ποδάρια τ' Ἀλῆ-Πασιᾶ γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ. Ὁ Πασιᾶς τὸν πρόσταξε νὰ σηκωθῇ λέγοντας:

— Ἄϊντε! Κρομμυδᾶ, πήγαινε στὴ δουλειά σου τώρα, καὶ ὅταν πᾷς στὴν ἐκκλησιά, νὰ προσκυνᾷς τὸ Χριστὸ καὶ γιὰ τὸν Ἀλῆ-Πασιᾶ, γιατὶ εἶνε ἀληθινὸς ἄνθρωπος καὶ σὲ ἀκούει.

Ἀφοῦ ἐτέλειωσε ὁ Πασιᾶς τὴν κουβέντα του, ἐβγῆκε ἀπὸ τὸν ὀντᾶ ὁ δύστυχος ὁ πραμματευτὴς χωρὶς νὰ γυρίσῃ καθόλου τῆς πλάτες, περβατῶντας πισώκωλα-πισώκωλα, ὡς ὁποῦ χάθηκε ἀπὸ τὸ πρόσωπο τοῦ Πασιᾶ, ἀλλὰ τί γλέπει, ὅταν βῆκε στὴν αὐλή; Τὸν Κασὶμ ἀγᾶ κρεμασμένον ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴν ὀξώθυρα! Ἐτρόμαξε, καὶ σκύφτοντας τὸ κεφάλι του βγῆκε ὄξω ἀπὸ τὸ Κάστρο[1].

Χ. Χρηστοβασιλης

ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΠΕΡΙΠΛΑΝΩΜΕΝΟΣ

Ἱστορία τοῦ ΙΖ' αἰῶνος

Ἡ κατωτέρω ἱστορία εἶνε ἀνάλυσις τοῦ συγγράμματος ὁ Σουλτὰν Γιαγιᾶς * ἀρτίως δημοσιευθέντος ὑπὸ τοῦ Ἰταλοῦ κ. Βίκτωρος Κατουάλδη. Ὁ διηγούμενος αὐτὴν ἐν τῇ «Κυανῇ Ἐπιθεωρήσει» κ. A. Levinck, πολλὰς ἰδίας κρίσεις προσθέτει, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἐκ τῶν ἐπισήμων ἰδίᾳ ἐγγράφων, ἐφ' ὧν στηρίζεται, μόλις ἀξιοῦ μνείας τινός. Καὶ ταῦτα μὲν ἐφ' ὅσον σχετίζονται πρὸς τὰ καθ' ἡμᾶς θέλομεν μελετήσῃ μετὰ τὸ τέλος τῆς δημοσιεύσεως, ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ κειμένου· σπεύδομεν ὅμως νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου ἐπὶ τῶν ἀγωνιωδῶν περιπετειῶν τοῦ πλανοβίου διαδόχου τῶν Σουλτάνων, ὅστις ἂν δὲν κατεδιώκετο τόσον ὑπὸ δυσμενοῦς καὶ ἀμειλίκτου τύχης, τίς οἶδε — χριστιανὸς ὢν — ποίαν διὰ τῆς ἐπιτυχίας του θὰ ἐπέφερε τροπὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἡμετέρας πατρίδος.

Ὁ Γιαγιᾶς ἐγεννήθη ἐν Μαγνησίᾳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας τὴν 23 Ὀκτωβρίου 1585, ἐκ πατρὸς Μαχωμὲτ, υἱοῦ Μουρὰτ τοῦ Γ' τότε σουλτάνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ μητρὸς τῆς Ἑλένης Κομνηνῆς, νεαρᾶς Ἑλληνίδος, ἐκ τοῦ περιφανοῦς οἴκου τῶν ἀρχαίων αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου. Ὁ Μαχωμὲτ τὴν ἐνυμφεύθη ἕνεκα τοῦ κάλλους αὐτῆς, αὕτη δὲ ἀπαρνηθεῖσα τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν ἠσπάσθη τὴν μουσουλμανικήν, ἀνταλλάξασα τὸ χριστιανικὸν αὐτῆς ὄνομα Ἑλένη διὰ τοῦ ἀνατολικωτέρου, τῆς Λαλπαρὲς (χείλη ἐκ ρουβινίων).

Τὸν υἱὸν αὐτῆς ἡ ὡραία Λαλπαρὲ ἐγέννησεν ὑπὸ σκηνήν. Ἡ σκηνὴ αὕτη ἠγείρετο ἐν πλήρει ἐξοχῇ, μακρὰν τῆς Μαγνησίας, διότι ἡ πόλις συνεταράχθη ὑπὸ σεισμῶν ἐννενήκοντα ἡμέρας διαρκεσάντων. Ὁ Μαχωμὲτ ἦτο τότε διοικητὴς τῆς Μαγνησίας. Ἦτο ὁ τελευταῖος ἐκ τῶν ὑποψηφίων διαδόχων καὶ ἀνέμενε μακρὰν τῆς πρωτευούσης τὴν ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀνάρρησιν αὐτοῦ· οἱ ἄλλοι μετέβαινον κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τῶν μεμυρωμένων φυλακῶν τοῦ χαρεμίου εἰς τὴν ὑπερτάτην ἐξουσίαν.

Ἐν ἔτει 1595, δέκα μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Γιαγιᾶ ἔτη, ἐστάλη κρύφα ὑπὸ τῆς Βαλιδὲ-Σουλτάνας (Βασιλομήτορος) εἰς Μαγνησίαν ὁ μποσταντζῆ-πασᾶς, ὅπως ἀναγγείλῃ αὐτῷ τὸν θάνατον τοῦ πατρός του Μουρὰτ Γ', καὶ ἐπαναγάγῃ αὐτὸν μυστηριωδῶς καὶ ταχέως εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ Μαχωμέτ, τότε μόνον ὁ λαός, ὁ στρατὸς καὶ οἱ γιανίτσαροι ἔμαθον ἐν ταύτῳ τὸν θάνατον τοῦ Μουρὰτ καὶ τὴν ἀναγόρευσιν τοῦ Μαχωμὲτ Γ'. Διὰ τοιούτου μυστηρίου περιέβαλεν ἡ Βασιλομήτωρ τὸν θάνατον τοῦ Σουλτάνου, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ βεζύραι ἠγνόουν αὐτόν.

Πρώτη φροντὶς τοῦ Μαχωμὲτ ἦτο ἡ θανάτωσις τῶν δεκαεννέα αὐτοῦ ἀδελφῶν, ὅπως ἀπαλλαχθῇ παντὸς ἀνταγωνιστοῦ. Τὸ τοιοῦτον ἦτο σύνηθες ἐν τῇ ὀθωμανικῇ αὐτοκρατορικῇ αὐλῇ.

Τρεῖς μετὰ τὴν ἀναγόρευσιν αὐτοῦ μῆνας, ὁ Μαχωμὲτ ἔπεμψεν εἰς Μαγνησίαν ἐπιτρόπους ὑπὸ πολυαρίθμων εὐνούχων συνοδευομένους, ἵνα ἐπαναφέρωσι τὰς τε γυναῖκας καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ. Ὁ Γιαγιᾶς ὅμως εὑρέθη πάσχων ἐξ εὐλογίας, καὶ παρέμεινεν ἐν Μαγνησίᾳ, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ τοῦ εὐνούχου Χασσάν.

Ἡ σουλτάνα Ἑλένη, μαθοῦσα τὴν ὑπὸ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ συζύγου της σφαγὴν τῶν δεκαεννέα αὐτοῦ ἀδελφῶν, ἐσκέφθη, εὐλόγως, ὅτι καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς θὰ ἐθυσιάζετο πιθανῶς ἡμέραν τινὰ διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ διαδόχου ἡγεμόνος. Διὰ τοῦτο ἀπεφάσισε νὰ φύγῃ συναποφέρουσα καὶ τὸ τέκνον αὐτῆς, ὅπως τὸ προφυλάξῃ ἀπὸ ἀπαισίου μέλλοντος.

Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτῆς συνετέλεσε καὶ ἡ τύχη, διότι τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ Γιαγιᾶς ἠσθένησεν ἐπικινδύνως, ἀπέθανεν ἐξ εὐλογίας ἐν Μαγνησίᾳ ἄλλος τις παῖς.

Ὁ εὐνοῦχος Χασσάν, ὃν ἐμύησεν ἡ σουλτάνα εἰς τὰ σχέδια αὐτῆς, ἔκλεψε τὸ πτῶμα τοῦ ξένου παιδὸς καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ Γιαγιᾶ, ὃν καὶ πάραυτα ἀπεμάκρυνεν. Ὁ θάνατος τοῦ νεαροῦ ἡγεμονίδου ἐγνώσθη, ἡ εἴδησις ἔφθασε ταχύπτερος εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὁ δὲ σουλτάνος ἔκλαυσε τὸν υἱόν αὐτοῦ.

Ὁ Γιαγιᾶς, ὁ κατ' ἀρχὰς κρυβεὶς ἔν τινι ἐγγὺς χωρίῳ, ὡδηγήθη πρῶτον εἰς Σμύρνην, εἶτα δὲ οὐ μακρὰν τῆς Σπάρτης, ἐν τῇ κωμοπόλει Μοῦγλᾳ, οἰκουμένῃ ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ Ἀλβανῶν, καὶ τέλος εἰς Θεσσαλονίκην.

Ἡ ἐξαφάνισις τῆς σουλτάνας καὶ τοῦ εὐνούχου δὲν ἐβράδυνε νὰ πείσῃ τὸν σουλτάνον ὅτι ἐνεπαίχθη, διέταξε δὲ ὅπως τὸ πτῶμα τοῦ ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ τάφῳ τῆς Μαγνησίας ἐνταφιασθέντος παιδὸς ἐκταφῇ καὶ ριφθῇ εἰς τοὺς κύνας.

*
* *

Μὴ φοβουμένη πλέον διὰ τὸν υἱόν της τὰς καταδιώξεις τοῦ σουλτάνου, ἡ Ἑλένη ἐνεπιστεύθη αὐτὸν τῷ πατρί της, τῷ γηραιῷ Κομνηνῷ, καὶ τῇ ἀδελφῇ αὐτῆς Ἀνθῇ, λαβοῦσα δὲ καὶ τὴν ἄδειαν τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Θεσσαλονίκης, Κοσμᾶ, εἰς ὃν ἐνεπιστεύθη τὸ μυστικόν της, ἀπεσύρθη ἔν τινι μοναστηρίῳ τοῦ τάγματος τοῦ Ἁγίου Βασιλείου ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ὑπάρχοντος.

Φίλος ἐπιστήθιος τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἦτο ὁ ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, κειμένου ἐπί τινος βουνοῦ ἐγγὺς τῆς Ρεδίνης. Ὁ ἡγούμενος οὗτος, Κρής, ὀνόματι Μίλος, (;) διῆγε βίον παραδειγματικόν, ἦτο δὲ σοφώτατος ἀναλόγως τῶν χρόνων, καθ' οὓς ἔζη. Ὁ Κοσμᾶς προσκαλέσας αὐτόν, τῷ ἐνεπιστεύθη τὸ μυστικὸν τῆς γεννήσεως τοῦ Γιαγιᾶ παρακαλέσας ὅπως τὸν λάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ, τὸν χειραφετήσῃ ἐν τῇ καθολικῇ πίστει, καὶ τὸν ἀποκρύψῃ τῶν ἐρευνῶν τῶν Τούρκων. Ὁ ἡγούμενος ἐδέχθη. Ὁ Γιαγιᾶς ἐβαπτίσθη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1595, κληθεὶς Κωνσταντῖνος. Μετὰ τὴν βάπτισιν, ὁ Μίλος ἔφερεν αὐτὸν ἐν τῇ μονῇ, καὶ ἐδίδαξε τὰ ἑλληνικὰ καὶ τὴν Θεολογίαν.

Ἔτη τινὰ διῆλθον οὕτως. Εἶτα ὁ Γιαγιᾶς ὁ οὐδεμίαν πρὸς τὸν μοναστικὸν βίον αἰσθανόμενος κλίσιν, ἀπῆλθε τῆς μονῆς, ἀκολουθούμενος δὲ ὑπὸ τοῦ Χασσάν, μετέβη ἀνὰ τὰ ὄρη τῆς Σταραπλανίνας, πατρίδος τοῦ εὐνούχου τούτου, ἔνθα διέμεινε χρόνον τινὰ καταγινόμενος περὶ τὴν ἐκμάθησιν τῆς βουλγαρικῆς καὶ ἀραβικῆς.

Τὴν 20 Ἀπριλίου 1597, ἀπέθανε Σελίμ, ὁ πρεσβύτερος ἀδελφὸς τοῦ Γιαγιᾶ καὶ ἐπίδοξος διάδοχος τοῦ Μωχαμέτ, ἐγκαταλείπων τὴν διαδοχὴν τῷ νεωτέρῳ αὐτοῦ ἀδελφῷ Μαχμούτ. Δυστυχῶς διὰ τὸν Μαχμούτ, ἡ μήτηρ του, ἡ χασσεκὶ-Σουλτάνα (εὐνοουμένη), ἡ ῥαδιουργοῦσα ὅπως βραχύνῃ τὰς ἡμέρας τοῦ σουλτάνου, καὶ ταχύτερον ἀναβιβάσῃ τὸν υἱὸν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ θρόνου, ἐπροδόθη ὑπό τινος εὐνούχου, εἰς ὃν ἐνεπιστεύθη τὸ μυστικόν της καὶ ὃν ἐθεώρει συνένοχον. Ὁ Μωχαμὲτ ταύτην μὲν ῥάψας ἐντὸς σάκκου ἔρριψεν ἐντὸς τοῦ Βοσπόρου, τὸν δὲ νεαρὸν πρίγγιπα ἐστραγγάλισεν. Ἐπίδοξος δὲ τοῦ θρόνου διάδοχος κατέστη ὁ τρίτος τοῦ Μωχαμὲτ υἱός, Ἀχμέτ.

Ἡ χασσεκὶ-Σουλτάνα, μήτηρ τοῦ Ἀχμέτ, ὑποθέτουσα, ὡς πάντες, ὅτι ὁ Γιαγιᾶς ἔζη, ἐφοβεῖτο ὁτι ἡμέραν τινὰ ἤθελε παρουσιασθῆ, ἢ κληθῆ παρ' αὐτοῦ τοῦ σουλτάνου. Ἕνεκα τοῦ φόβου τούτου συνενοήθη μετὰ τῆς μητρὸς τοῦ πρίγκιπος Μουσταφᾶ, ἑτέρου μνηστῆρος τοῦ θρόνου, ὅπως δηλητηριάσωσι τὸν Μωχαμέτ, ὑπισχνουμένη αὐτῇ ὅτι, ἐὰν ὁ Ἀχμὲτ ἐβασίλευεν, ὁ Μουσταφᾶς δὲν θὰ ἐφονεύετο. Ἡ συμφωνία ἐκλείσθη, αὗται δὲ ἐδηλητηρίασαν τὸν σύζυγον των, τὸν Σουλτάνον Μαχωμέτ. Ὥστε καὶ οὗτος μὴ δυνηθεὶς ν' ἀποφύγῃ τὴν εἱμαρμένην του, ἀπέθανε τὴν 22 Δεκεμβρίου 1603.

Μετὰ δεκατέσσαρας ἡμέρας, τὴν 4 Ἰανουαρίου 1604, ὁ Ἀχμὲτ μετέβη ἐν μεγάλῃ πομπῇ εἰς τὸ τζαμίον τοῦ Ἐγιούπ, ὅπως ζωσθῇ τὸ ξίφος τοῦ Ὀσμὰν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ προφήτου. Τὴν 10 Ἰανουαρίου, ἡ σουλτάνα βαλιδέ, Βενετίς, ἐπὶ εἰκοσιοκταετίαν, ἐπὶ τῆς βασιλείας Μουρὰτ τοῦ Γ' διοικήσασα ὡς χασσεκὶ-Σουλτάνα, καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας Μουρὰτ τοῦ Γ' ὡς βαλιδὲ σουλτάνα, ἀπεστάλη μετὰ τῶν εὐνούχων καὶ δούλων αὐτῆς εἰς τὸ Παλαιὸν Σεράγιον, μὴ ἐπιτραπείσης αὐτῇ οὐδὲ λέξιν νὰ εἴπῃ τῷ αὐτοκράτορι.

Ἐνῷ ταῦτα συνέβαινον ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὁ Γιαγιᾶς μετεμφιεσθεὶς εἰς Δερβίσην, περιήρχετο τὴν Σερβίαν. Εἰς Σκόπια ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦ πατρός του καὶ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάρρησιν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀχμέτ. Ἔκτοτε ἕνα μόνον προϋτίθετο σκοπὸν: νὰ κατακτήσῃ τὸν θρόνον ἐξ οὗ ἡ τῆς μητρὸς ἀπερισκεψία τὸν ἀπεμάκρυνεν. Ἐπὶ τῇ ἐλπίδι συμμαχίας ἐπωφελοῦς, προσέφερε τὰς ὑπηρεσίας αὐτοῦ τῷ Σάχῃ τῆς Περσίας εἰς πόλεμον μετὰ τῆς Πύλης εὑρισκομένῳ· ἀλλ' εἴτε διότι ὁ Σάχης δὲν ἐξετίμησεν αὐτόν, εἴτε διότι αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ ὀθωμανοῦ πρίγκιπος ἦσαν ὑπερβολικαί, αἱ διαπραγματεύσεις δὲν ἐτελεσφόρησαν. Τότε ὁ Γιαγιᾶς ἑνωθεὶς μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Περῆ-πασᾶ, κατὰ τοῦ σουλτάνου, μετέβη πρὸς καταπολέμησιν τοῦ ὀθωμανικοῦ στρατοῦ ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Ἀξιοῦ. Συνεπλάκη πρὸς τὸν Ἐκμεκτσιζαδέ, ὃν ὁ σουλτάνος ἀπέστειλε νὰ ὑποτάξῃ τὸν στασιάσαντα πασσᾶν. Ἀλλ' ὁ μὲν Γιαγιᾶς δὲν εἶχεν ἢ τρεῖς χιλιάδας ἱππεῖς, ἐνῷ ὁ Ἐτμεκτσιζαδὲς ἦτο ἐπὶ κεφαλῆς ἑπτὰ χιλιάδων ἱππέων καὶ τριῶν χιλιάδων πελεκυφόρων. Καίτοι δὲ οἱ στασιασταὶ ἐπέδειξαν μεγάλην ἀνδρίαν, ὁ στρατὸς τοῦ Σουλτάνου ἐνίκησεν. Ὁ Γιαγιᾶς φέρων τέσσαρας πληγάς, διῆλθεν ἔφιππος τὸν Ἀξιόν, ὅπως ἐξασφαλισθῇ. Μόλις ὅμως ἔφθασεν ἐπὶ τῆς ἀντίπεραν ὄχθης, καὶ ὁ ἵππος αὐτοῦ πληγεὶς ὡσαύτως κατέπεσε νεκρός.

Μετὰ κόπου βαδίζων ὁ Γιαγιᾶς προβαίνει τυχαίως ἀνὰ τὰς ἐξοχάς, συναντήσας δὲ χωρικόν τινα, λέγει αὐτῷ ὅτι εἶναι ἀκόλουθος τοῦ *δεφτερτὰρ* τοῦ σουλτάνου, καὶ ὅτι πληγωθεὶς ὑπὸ τῶν στασιασάντων στρατιωτῶν, ἔπεσε μακρὰν τοῦ στρατοπέδου καὶ ἐγκατελείφθη. Ὁ χωρικὸς τὸν ἔφερεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· ὁ Γιαγιᾶς ὅμως ἐννοήσας ὅτι διὰ τῶν φροντίδων τοῦ χωρικοῦ δὲν δύναται ν' ἀναλάβῃ, ἀπέρχεται μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐπιβαίνων ὄνου, μεταβὰς δὲ εἰς τὴν μονὴν τοῦ τάγματος τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, ζητεῖ τὸν ἡγούμενον, εἰς ὃν παρουσιάζεται ὡς ἀκόλουθος τοῦ Σουλτάνου, καὶ ζητεῖ ἄσυλον. Ὅπως δὲ ἀποκτήσῃ τὴν εὔνοιάν του, δωρεῖ αὐτῷ τὰς χρυσᾶς πόρπας τῶν φαλάρων τοῦ πρό τινων ἡμερῶν φονευθέντος ἵππου τοῦ.

Διὰ τῶν παρασχεθεισῶν αὐτῷ περιποιήσεων, θεραπεύεται τάχιστα, φοβούμενος δὲ μήπως συλληφθῇ, ταχύνει τὴν ἀναχώρησίν του. Ἐνδυθεὶς εὐτελῆ ἐνδύματα μετέβη εἰς Θεσσαλονίκην, ἵνα ἴδῃ τὴν μητέρα του, ἥτις ἐπλήρωσεν αὐτὸν χρημάτων καὶ τιμαλφῶν λίθων. Ἐκ Θεσσαλονίκης, ἔσπευσεν εἰς Μελένικον, ἵν' ἀνεύρῃ τὸν εὐνοῦχον Χασσάν, ἀμφότεροι δὲ μετεμφιεσθέντες εἰς δερβίσας μετέβησαν εἰς Ἀνατολὴν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Καρὰ-Σαΐδ.

Ἐνῷ περιεπλανᾶτο οὕτω πρὸς ἀναζήτησιν συμμάχων, ἡ αὐλὴ τῆς Κων/πόλεως ἐταράσσετο ἕνεκα στάσεως τῶν γιαννιτσάρων, ὡς λέγουσιν οἱ πλεῖστοι τῶν ἱστορικῶν, ἐκ τῶν ῥαδιουργιῶν γυναικός τινος, ὡς λέγει ὁ συγγραφεύς. Ἡ γυνὴ αὕτη, ἰουδαία δούλη, ὀνόματι Κάιρα, κατέκτησε τὸν νοῦν καὶ τὰς αἰσθήσεις τοῦ Σουλτάνου, ὅστις ἡτοιμάζετο νὰ καταστήσῃ αὐτὴν σύζυγόν του. Οἱ βεζύραι μετὰ φρίκης ἀναλογίζονται τὸν γάμον τοῦτον. Ὁ Δερβὶς πασσᾶς καταδεικνύει εἰς τοὺς γιαννιτσάρους, ὅτι ἐὰν αὕτη καταστῇ χασσεκὶ-σουλτάνα, πάντες θέλουσιν ἀπωλεσθῆ. Οἱ γιαννίτζαροι ἐξεγείρονται, πολιορκοῦσι τὸ σεράγιον καὶ ἀπαιτοῦσι τὴν κεφαλὴν τῆς Κάιρας. Ὁ Ἀχμὲτ ἀνθίσταται κατ' ἀρχάς, τῆς στάσεως ὅμως ἐπιτεινομένης καὶ τῆς ζωῆς αὐτοῦ κινδυνευούσης, παραδίδει τὴν εὐνοουμένην του εἰς τὸ μαινόμενον πλῆθος. Ὁ Ἀχμὲτ δὲν ἐβράδυνε νὰ μάθῃ ὅτι αἴτιος τῆς στάσεως ἦτο ὁ Δερβὶς πασσᾶς καὶ ἀνέμενεν εὐκαιρίαν νὰ ἐκδικηθῇ. Ἐν τῷ μεταξύ, ὁ εὐνοῦχος τοῦ Γιαγιᾶ ἀφικνεῖται εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐπιτυγχάνει συνέντευξίν τινα μετὰ τοῦ Δερβὶς πασσᾶ, ἀρχαίου τοῦ Γιαγιᾶ ἀλολούθου, καὶ σκέπτεται μετ' αὐτοῦ περὶ τῶν μέσων τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ Γιαγιᾶ ἐπὶ τοῦ θρόνου. Ὁ Δερβὶς βλέπων ἐπικρεμαμένην ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του τὴν ὀργὴν τοῦ Σουλτάνου, ὑπόσχεται εἰς τὸν Χασσὰν πᾶσαν δυνατὴν βοήθειαν. Τὸν παρακινεῖ νὰ φέρῃ τὸν Γιαγιᾶν εἰς Κωνσταντινούπολιν, οὗτος δὲ σπεύδει πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ πρίγκιπος καὶ ἐπιστρέφει τάχιστα μετ' αὐτοῦ. Κατῴκησαν ἐγγὺς τῆς πύλης ταῦ φαναρίου, ὅπου ὁ μέγας βεζύρης τάχιστα τοὺς ἐπεσκέφθη, ἀναγνωρίσας δὲ τὸν Γιαγιᾶν, τὸν ἐναγκαλίζεται, τὸν καταφιλεῖ καὶ τῷ ὑπόσχεται ὅτι τάχιστα θέλει τὸν ἀναβιβάσῃ ἐπὶ τοῦ θρόνου. Δυστυχῶς ὅμως ἡ φιλαργυρία του ἐματαίωσε τὰ πάντα. Κατὰ διαταγήν του, Ἰσραηλίτης τις τῷ εἶχεν ἀνεγείρη μέγα ἀνάκτορον. Ὁ Βεζύρης ὀφείλων πολλά, μὴ ἐννοῶν ὅμως οὔτε ὀβολὸν νὰ πληρώσῃ, ἐπενόησε μέσον τι ὅπως ἐξολοθρεύσῃ τὸν Ἰσραηλίτην. Ἡμέραν τινὰ ἐζήτησε τοὺς λογαριασμούς του. Ὁ Ἰουδαῖος τοὺς ἔφερε: «— Τὸ ποσὸν εἶνε ὑπέρογκον», εἶπεν ὁ Βεζύρης συνοφρυωθείς.

Ὁ Ἰουδαῖος ἐννοήσας, ὅτι ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐκινδύνευεν, ἔσπευσε νὰ προσθέσῃ: «Ὁ δοῦλος καὶ πᾶσα αὐτοῦ ἡ περιουσία εἶνε ἰδιοκτησία τοῦ αὐθέντου. Οὐδέποτε ἐσκέφθην νὰ ἀπαιτήσω τι· ἐὰν ἔφερα τοὺς λογαριασμούς, ἔπραξα τοῦτο ὑπείκων εἰς τὴν διαταγὴν τῆς Ὑμετέρας Ὑψηλότητος.»

Εὐχαριστηθεὶς ἐκ τῆς ἀπαντήσεως ταύτης ὁ Βεζύρης, τὸν ἀπέλυσεν· ὁ Ἰουδαῖος ὅμως διήνοιξε πάραυτα μυστικῶς πάροδον ὑπόγειον, φέρουσαν ἀπὸ τοῦ νέου ἀνακτόρου τοῦ Βεζύρου εἰς τὸ Σεράγιον. Ἅμα δ' ἐπερατώθη ἡ πάροδος αὕτη, κατήγγειλε πάραυτα τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν μέγαν αὐλάρχην, ὅστις ἀνεκοίνωσεν αὐτὸ εἰς τὸν Σουλτάνον. Τὴν ἐπομένην πρωΐαν, ὁ Βεζύρης, ὁ οὐδὲν γνωρίζων, μετέβη, ὡς συνήθως, εἰς τὸ Σεράγιον. Ἅμα ἐπεφάνη, ὁ Ἀχμὲτ προχωρήσας κατ' αὐτοῦ καὶ ἀποκαλῶν αὐτὸν προδότην, ἐφώνησε: «Ζῇ ἔτι αὐτὸς ὁ κύων!» Ὁ Βεζύρης πτοηθεὶς καὶ νομίσας, ὅτι ἀνεκαλύφθη ἡ συνομωσία τοῦ Γιαγιᾶ, ἐρρίφθη κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος, ἵνα τὸν φονεύσῃ· δὲν ἐπρόφθασεν ὅμως, διότι προσελθόντες οἱ αὐλικοὶ ἐπέπεσον κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἔπνιξαν, ἐπειδὴ δὲ ἡ κεφαλή του ἐκινεῖτο ἔτι, ὁ σουλτάνος τῷ ἀπέκοψεν αὐτὴν ἰδίαις χερσίν. «Ἡ κεφαλή του, λέγει ὁ ὀθωμανὸς

---

1 Θὲ μᾶς φονεύσῃ.

2 Ἰουλίου.

3 Οἱ Μωαμεθανοὶ Ἀλβανοὶ ἐλλείψει γραμμάτων τῆς γλώσσης των ἀλληλογραφοῦσιν ἑλληνιστί.

1 Τὸ φρούριον τῶν Ἰωαννίνων.

* Sultan Jajha dell imperial casa ottomana, etc.

ἱστοριογράφος, ἐκυλίσθη φρικώδης, ὡς ἡ κεφαλὴ τῆς Μεδούσης (Ρεεσοὺλ-Κγούλ), εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἀστερόεντος οὐρανοῦ τῆς Μεγαλειότητος.»

Τυχηρὸν ἦτο διὰ τὸν Γιαγιᾶν, ὅτι ὁ μέγας Βεζύρης ἐξέπνευσε μὴ δυνηθεὶς νὰ προφέρῃ λέξιν, μόλις δ' ἔμαθε τὰ τοῦ φοβεροῦ τούτου δράματος, καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Χασσάν, ἐγκατέλειψε τὰς ὄχθας τοῦ Βοσπόρου καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὰ βουνὰ τῆς Σταραπλανίνας.

* *
*

Ὁ Χασσάν, γέρων, καὶ ἀποθαρρυνθεὶς ἔσως ἐκ τοῦ τρομεροῦ δράματος τοῦ ἀποστερήσαντος τὸν κύριόν του τοιούτου ἰσχυροῦ συμμάχου, συνεβούλευσεν αὐτὸν νὰ ζητήσῃ τὴν συνδρομὴν ἰσχυρᾶς τινος εὐρωπαϊκῆς δυνάμεως, ὑποδείξας αὐτῷ τὴν Αὐστρίαν.

Πρὶν ἀπέλθῃ δι' Εὐρώπην, ὁ Γιαγιᾶς μετέβη νὰ ἀσπασθῇ τὴν μητέρα του, ἥτις ἔδωκεν αὐτῷ 1000 τσεκίνια καὶ πολλὰ κοσμήματα. Ἀποχαιρετήσας δὲ καὶ τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κοσμᾶν, ἔλαβε παρ' αὐτοῦ πιστοποιητικὸν τῆς τε γεννήσεως καὶ βαπτίσεώς του. Καθ' ὁδόν, ἀσθενήσας ἐν Σοφίᾳ, ἠναγκάσθη νὰ σταματήσῃ, ἐνῷ δ' ἐκινδύνευεν, εἰς ἐκ τῶν δούλων του κλέψας τὸν ἵππον του καὶ 200 τσεκίνια ἀπέδρα.

Ἰαθεὶς ὁ Γιαγιᾶς ἐπανέλαβε τὴν πορείαν αὐτοῦ. Φθάσας εἰς Κρακοβίαν διέφυγε χάριν τῷ βασιλεῖ Σιγισμόνδῳ, παγίδα τινὰ τοῦ Σουλτάνου. Ἐκ Κρακοβίας, μετέβη τὴν 20 Ἰουνίου 1608 εἰς Πράγαν. Ἦτο δὲ τότε ἑλκοσι δύο ἐτῶν. Ἐπεσκέφθη τὸν αὐτοκράτορα Ροδόλφον Β', ὅστις τὸν ὑπεδέχθη λαμπρότατα καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ παραμείνῃ χρόνον τινὰ εἰς τὴν πρωτεύουσάν του. Παρέμεινε πράγματι περὶ τὸ ἔτος, ἔκαμε πολλὰς γνωριμίας, ἰδίᾳ δ' ἰσχετίσθη μετὰ τοῦ πρέσβεως τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς Τοσκάνης, εἰς ὃν ἀνεκοίνωσε τά τε σχέδια καὶ τὰς ἐλπίδας του, καὶ ὅστις τὸν προέτρεψε νὰ μεταβῇ εἰς Φλωρεντίαν. Ὁ Γιαγιᾶς, φέρων συστατικὰς ἐπιστολάς, καὶ μὲ τὴν καρδίαν πλήρη ἐλπίδων, ἀπῆρε δι' Ἰταλίαν. Ἐν Κιαβέννᾳ ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς Τοσκάνης, ἐπισυμβάντα τὴν 7 Φεβρουαρίου 1609. Ταραχθεὶς ἐπὶ στιγμὴν, ἐνδοιάζει ἐὰν πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν πορείαν του· εἰς τοῦτο ὅμως τὸν ἐνθαρρύνει ὁ φίλος αὐτοῦ ἱππότης Γκρατσιόλη.

Τοσαύτης ψυχρᾶς ὑποδοχῆς ἔτυχεν ἐν Φλωρεντίᾳ παρὰ τοῦ δεχθέντος αὐτόν, ἐπ' ὀνόματι τοῦ νέου δουκός, συμβούλου Καβάλλο, ὥστε ἀμέσως ἀνεχώρησε δι' Ἀγκῶνα, σκοπῶν νὰ ἐπιβιβασθῇ δι' Ἑλλάδα ἢ Ἀλβανίαν.

Πληροφορηθεὶς περὶ τῆς ἀτυχίας τοῦ ὀθωμανοῦ πρίγκιπος, ὁ μέγας δούξ, ὅστις ἠσθάνετο περιεργίαν ἢ συμπάθειαν πρὸς αὐτόν, ἐπεφόρτισέ τινα ἐκ τῶν ἐν Ἀγκῶνι νὰ ἐξηγήσῃ τῷ νεαρῷ πρίγκιπι ὅτι, ἐὰν ἐπιστρέψῃ εἰς Φλωρεντίαν, θέλει τύχῃ εὐμενοῦς ὑποδοχῆς. Ὁ Γιαγιᾶς ἀνθίσταται, ἀλλ' ἡ ἰδέα ὅτι ἐν τῷ πρίγκιπι πιθανὸν ν' ἀνεύρῃ σύμμαχον, ὑπερνικᾷ τὴν φιλαυτίαν του. Ἐπιστρέφει εἰς Φλωρεντίαν, ἔνθα ὁρίζεται αὐτῷ ὡς κατοικία ἡ ἔπαυλις Πετράια, τὴν δ' ἐπαύριον δέχεται αὐτὸν εἰς ἀκρόασιν ὁ μέγας δούξ.

Εἰς τὴν πρώτην ταύτην συνέντευξιν, ἥτις ἦτο ἐκ τῶν φιλοφρονεστέρων, παρευρίσκετο καὶ ἡ μήτηρ τοῦ ἡγεμόνος, ἡ μεγάλη δούκισσα.

Ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα συνδιαλέξεων, ὁ μέγας δοὺξ καὶ ἡ μεγάλη δούκισσα, γοητευθέντες ἐκ τῆς παραδόξου θέσεως τοῦ πρίγκιπος τούτου, ὅστις ἐφάνη αὐτοῖς θελκτικὸς καὶ εὐφυέστατος, ἀπεφάσισαν νὰ πράξωσί τι ὑπὲρ αὐτοῦ, ἐὰν ἦτο πράγματι υἱὸς τοῦ σουλτάνου Μαχωμέτ. Ἔπεμψαν δὲ συνεπῶς εἰς Ἀνατολήν, πρὸς λῆψιν πληροφοριῶν, Ἕλληνά τινα ἱερέα, τὸν Γεώργιον Μοσχέττην.

Ὁ πλοῦς τοῦ ἱερέως τούτου, ἐπί τε τῶν ἑλληνικῶν θαλασσῶν καὶ ἀνὰ μέσον τῶν πολλῶν μονῶν τῆς Μακεδονίας, εἶναι ὁλόκληρος Ὀδύσσεια. Μετὰ μακρὰν ἀπουσίαν καὶ μετὰ ἑνδεκάμηνον παρὰ τοῖς Τούρκοις αἰχμαλωσίαν, ἐπανῆλθεν εἰς Φλωρεντίαν. Ἐβεβαίωσε πᾶν ὅ,τι ἀφηγήθη ὁ Γιαγιᾶς, οὐδεμίαν ὅμως προσήγαγε συγκεκριμένην ἀπόδειξιν.

Τὴν ἀπόφασιν τῆς τύχης αὐτοῦ ἀναμένων ὁ Γιαγιᾶς, συμμετέσχε τῆς στρατείας τοῦ φλωρεντινοῦ στόλου κατὰ τοῦ τουρκικοῦ, ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἱππότου Βωρεγάρδ. Σπουδαία ναυμαχία ἐγένετο μεταξὺ Κύπρου καὶ τῶν παραλίων τῆς Καραμανίας, καθ' ἣν νικηταὶ ἀνεδείχθησαν οἱ χριστιανοί, βυθίσαντες ἐκ τῶν τεσσαράκοντα τουρκικῶν γαλερῶν, πέντε. Κατὰ τὴν στρατείαν ταύτην, ὁ Γιαγιᾶς ἐσχετίσθη μετὰ τοῦ Νασοὺχ-πασσᾶ, ὅστις εἶχε στασιάσῃ κατὰ τῆς πύλης [1]. Ὁ Νασοὺχ ἔκαμε μάλιστα αὐτῷ προτάσεις τινάς· ἀλλ' ὁ ἱππότης Βωρεγάρδ, πεποιθὼς ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπαναπαύηται τις εἰς τὴν πίστιν τοῦ πασᾶ τούτου, κατέπεισε τὸν Γιαγιᾶν νὰ δυσπιστῇ πρὸς αὐτόν. Μετὰ 21 μῆνας, ὁ στόλος ἐπανῆλθεν εἰς Λιβόρνον. Ὁ Βωρεγάρδ, ὁ Γιαγιᾶς καὶ τινες ἐκ τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν μετέβησαν εἰς Φλωρεντίαν, ἵνα παρουσιασθῶσι τῷ μεγάλῳ δουκί, ὅστις ἐδεξιώθη ἀξιοπρεπέστατα τὸν ὀθωμανὸν πρίγκιπα.

Κατὰ τὴν διετῆ ἐν Φλωρεντίᾳ διαμονήν του, πλεῖστοι ταχυδρόμοι ἀφίκοντο ἐξ Ἀλβανίας προσκαλοῦντες αὐτὸν νὰ ἔλθῃ εἰς τὰ ὄρη αὐτῶν, ἔνθα θέλει τύχῃ τῆς ὑποστηρίξεώς των. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Νασοὺχ πασσᾶς προέτεινεν αὐτῷ νὰ δηλητηριάσῃ τὸν σουλτάνον.

Ὁ Γιαγιᾶς διδὼν πιθανῶς τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν προσφερομένων βοηθειῶν, ἐδίστασε ν' ἀποφασίσῃ.

Ἐν τούτῳ, ἄρχων τις Ἱσπανός, ὁ δὸν Πιμεντέλ, ἐσκέφθη. νὰ πείσῃ τὸν Γιαγιᾶν ἵνα ἀπέλθῃ τῆς αὐλῆς τῆς Τοσκάνης, καὶ προσέλθῃ παρὰ τῷ βασιλεῖ τῆς Ἱσπανίας. Φανταζόμενος δέ, ὅτι κάτι θὰ ὠφελεῖτο ἐκ τοῦ Ὀθωμανοῦ πρίγκιπος ἡ Αὐτοῦ Καθολικὴ Μεγαλειότης, μετεχειρίσθη πᾶν μέσον, ὅπως καταπείσῃ αὐτὸν νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ εἰς Βολωνίαν. Αἱ ἐκτεθεῖσαι ὠφέλειαι εἶσι τοιαῦται, ὥστε ὁ Γιαγιᾶς ἐνδίδει. Ὁ μέγας δούξ, εἰς ὃν ἀνεκοίνωσε τὰ σχέδιά του, ἀντὶ νὰ τὸν κατακρίνῃ ἐπὶ ἀχαριστίᾳ, συγκατατίθεται εἰς τὴν ἀναχώρησίν του, πληροφορεῖ δὲ μάλιστα τὴν αὐλὴν τῆς Μαδρίτης περὶ τῶν πλεονεκτημάτων καὶ τῶν σχεδίων τοῦ πρίγκιπος.

(Ἕπεται συνέχεια)

[1] Ὁ Νασοὺχ ὑποταχθεὶς τῷ Σουλτάνῳ, κατὰ τὸν Αὔγουστον τοῦ 1611, διωρίσθη γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ καὶ μέγας Βεζύρης, ἀντικαταστήσας τὸν μέγαν Βεζύρην Μουράτ, ἀποδανόντα τὴν 5 Αὐγούστου 1611, εἰς ἡλικίαν 90 ἐτῶν.

ΘΑΛΑΣΣΙΝΟ

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
Μᾶς τὰ 'χάλασε ὁ καιρός·
Ἐσυννέφιασε, μαυρίζει,
Κι' ἀγριεύει ὁ οὐρανός.

×

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
Τὰ πανιὰ μὲ προσοχή·
Τώρ' ἀγέρας θὰ φυσήξῃ,
Τώρα θἄχωμε βροχή.

×

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
Τὰ παιδιὰ μᾶς καρτεροῦν,
Τὸ καΐκι περιμένουν,
Τὰ καϋμένα, καὶ πεινοῦν.

×

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
Ἂν χαθοῦμε, θὰ χαθοῦν·
Διακονιάρηδες θὰ γείνουν
Καὶ στοὺς δρόμους θὰ ζητοῦν.

×

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
Θὰ ξεφύγῃ τὸ πανί...
Ἀπ' τὴν πλώρη μᾶς βαράει...
Σέρνει κάτω τὸ σχοινί...

×

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
Τοῦ γειτόνου τὰ παιδιὰ
Θὲ νὰ δέρνουν τὰ δικά μου
Ἂν 'πομείνουν ὀρφανά.

×

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
Τὸ κατάρτι πέφτει, σπᾷ...
Ἀχ! τὰ κύματα μᾶς νίγουν,
Ἐγεμίσαμε νερά.

×

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
Τὴν καλή μου Μαριγὼ
Ποιός, ἀχ! ποιὸς θὰ διαφεντεύῃ,
Ἂν μοῦ τύχῃ καὶ πνιγῶ.

×

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
Ὁ Χριστὸς κ' ἡ Παναγιὰ
Τὰ χεράκι τους ἂς βάλουν
Νὰ μᾶς φέρουν στὴν στεριά.

×

Νά την, ἡ στεριὰ σιμόνει...
Νά μας, 'στὸ λιμάνι μέσα...
Τώρ' ἄς λένε τὰ κουπιά:
Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα!

Ι. Μαρανος

ΟΚΤΑΒΙΟΥ ΦΕΓΙΕ

Η ΤΙΜΗ ΤΟΥ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΟΥ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Α'

ΠΕΤΡΟΣ ΔΕ ΠΙΕΡΠΟΝ

Ὁ μαρκήσιος Πέτρος-Ἀρμάνδος τελευταῖος ἄρρην ἀπόγονος τῆς οἰκογενείας του, τριακοντούτης δὲ κατὰ τὸ 1875, ἔφερε λίαν ἀξιοπρεπῶς ἓν τῶν εὐγενεστέρων ὀνομάτων τῆς γηραιᾶς Γαλλίας, τὸ τῶν Ὀδὸν δὲ Πιερπόν. Τὰ θελκτικὰ καὶ σοβαρὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ἡ ἀρρενωπὴ χάρις του, ἡ τελεία καὶ σεμνὴ κομψότης του, προὐκάλουν τὴν συνήθη τοῦ θαυμασμοῦ ἐπιφώνησιν: ἔχει τὸ ὕφος πρίγκιπος. Ἦτο δύσκολον νὰ φαντασθῆτε αὐτὸν ὑπάλληλον, μετροῦντα διὰ τοῦ πήχεως μεταξωτά, ἔμπορον ἢ ἄλλο τι παρόμοιον. Μόνον ὡς διπλωμάτης ἢ στρατιώτης — δύο πριγκιπικὰ ἐπαγγέλματα, — ἦτο δυνατὸν νὰ ἐκληφθῇ. Καὶ πράγματι εἶχον ἴδη τὸν μαρκήσιον δὲ Πιερπὸν κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1870 μὲ τὴν στρατιωτικὴν στολήν. Ἀνεδείχθη δὲ εἰς τῶν γενναιοτέρων πολεμιστῶν καὶ εἶτα ἐπανέλαβεν ἡσύχως τὴν παρισινὴν ζωήν του καὶ τὴν τοῦ ἐρασιτέχνου, τὸ μὲν ἐξ αἱσθήματος καὶ φυσικῆς μετριοφροσύνης, τὸ δὲ ἵνα εὐχαριστῇ θείαν τινά, ἣν εἶχε καὶ ἥτις δὲν ἠγάπα τὴν δημοκρατίαν.

Ἡ θεία του βαρωνὶς δὲ Μοντορόν, τὸ γένος δὲ Πιερπόν, — δι' ὃ καὶ ὑπερηφανεύετο μᾶλλον — ἦτο χήρα, ἄνευ τέκνων, — τοῦτο οὐδόλως τὴν ἐλύπει —, καὶ ἀφωσιωμένη ἕνεκα τούτου εἰς τὸν ἀνεψιόν της, ὑπὲρ οὗ θὰ διέθετεν ἅπασαν τὴν μεγάλην περιουσίαν, ἣν τῇ ἀφῆκεν ὁ σύζυγός της, πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς περιωπῆς καὶ τῆς ὠχριασάσης ὀλίγον λάμψεως τῆς οἰκογενείας. Οἱ Πιερπὸν ἀπὸ δύο γενεῶν ἤδη εἶχον καταπέσῃ ὑλικῶς ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν πάλαι λαμπρότητά των. Ὁ νέος μαρκήσιος δὲν εἶχεν ἐκ τῆς πατρικῆς κληρονομίας ἢ δεκαπέντε μέχρι δεκαοκτὼ χιλιάδων δραχμῶν κατ' ἔτος, εἰσόδημα ἀρκετὸν μὲν ὅπως τῷ εἶναι ἐξησφαλισμένη ἡ ἀνεξαρτησία, ἀλλὰ καὶ μ' ὅλον τὸ μικρὸν συμπληρωματικὸν ποσόν, ὅπερ ἡ θεία του προσέθετε, πολὺ ὀλίγον δι' ἀντιπρόσωπον τοσοῦτον εὐγενοῦς οἰκογενείας. Ἡ κυρία Μοντορὸν μὲ τὴν ἐκ τετρακοσίων χιλιάδων δραχμῶν πρόσοδόν της ἠδύνατο ἀναμφιβόλως, χωρὶς ν' ἀναμένῃ τὸν θάνατόν της ν' ἀναχρυσώσῃ τὸ οἰκόσημον τοῦ ἀνεψιοῦ της πλὴν τὸ δεσπόζον ἐν αὐτῇ πάθος ἐκτὸς τῆς ὑπερηφανείας τοῦ γένους ἦτο ὁ ἐγωϊσμός. Καίτοι δ' ἐν τῇ ὑπεροψίᾳ της ὑπέφερε διὰ τὴν στενόχωρον κάπως ζωὴν τοῦ νεαροῦ μαρκησίου, κατ' οὐδένα ὅμως τρόπον ἐζήτει νὰ τὴν βελτιώσῃ ἀποφασίζουσα νὰ στενοχωρηθῇ αὐτή. Ἦτο πεντήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν. Μελετῶσα δὲ τὰς στατιστικὰς τῆς θνησιμότητος τῶν προγόνων της, ὑπελόγιζεν ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν ἢ νὰ ζήσῃ τριάκοντα ἔτι χρόνους τοὐλάχιστον. Ἡ ταπεινώσις νὰ βλέπῃ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον τὸν τελευταῖον ἀπόγονον τοῦ ὀνόματός της ζῶντα ἐν στενοχωρίᾳ τὴν ἔθλιβε καίριως, ἀλλὰ νὰ πωλήσῃ τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βαρὲν μέγαρόν της ἢ τὴν ἐπαυλίν της *Γκερέ*, ἢ ἀδιάφορον τί, ὦ, αὐτὸ ἦτο ἔτι μᾶλλον ἀνυπόφορον! Ὅπως συμβιβάσῃ λοιπὸν τ' ἀντίθετα ταῦτα αἰσθήματα καὶ πλουτίσῃ τὸν ἀνεψιόν της χωρὶς αὐτὴ οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον νὰ στερηθῇ, ἐσκέφθη ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἔπρεπε νὰ γείνῃ ἢ νὰ νυμφεύσῃ τὸν μαρκήσιον μετὰ ὡραίας τινὸς προικός. Αὐτὴ ἦτο ἡ διακαὴς ἐπιθυμία τῆς κυρίας δὲ Μοντορὸν κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς παρούσης ἱστορίας.

Ἡ θεία πιθανὸν νὰ ἐφοβεῖτο ὅτι ὁ ὡραῖος ἀνεψιός της, ὡς τὸν ἐκάλει, συνειθισμένος εἰς τὸν ἐλεύθερον βίον, μὲ τὰς ἐρωτικὰς κατακτήσεις του καὶ τὴν ὑπόληψιν τῶν φίλων του, δὲν θὰ ἐπείθετο εὐκόλως νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν τυραννίαν τοῦ γάμου. Ἀλλὰ παρατηροῦμεν πολλάκις ὅτι οἱ ἐκ φύσεως, διὰ τῶν προσωπικῶν θελγήτρων των, προωρισμένοι εἰς τὰ κοσμικὰ ἀγαθὰ καὶ τὰς ἐρωτικὰς κατακτήσεις, οὗτοι δὲν εἶνε οἱ μᾶλλον πρὸς ταῦτα προσκολλώμενοι. Τοὐναντίον. Ἀδιάφοροι πρὸς τὰς πολὺ εὐκόλους ἐπιτυχίας, δὲν ἔχουσι γενικῶς, οὔτε τὴν αὐταρέσκειαν, οὔτε τὴν μανίαν ν' ἀρέσωσιν εἰς τὴν γυναῖκα, ὅπως ἐκεῖνοι, οἵτινες ὀφείλουσι νὰ θριαμβεύσωσι κατὰ τῆς φύσεως, ὅπως καταστῶσιν ἀρεστοί. Ἀποδίδουσιν εἰς τὸν μαρκήσιον δὲ Πιερπὸν πλείστας περιπετείας, καίτοι δὲ ὁ διακριτικὸς χαρακτὴρ του οὐδεμίαν παραδέχεται, ἐγένετο βεβαίως ὁ ἔρως πολλῶν. Πράγματι ὅμως δὲν ἦτο ἐκδεδιηγημένος τις, ἀλλὰ σοβαρὸς καὶ ἀξιοπρεπὴς νέος, ὃν ἡ ζωὴ αὕτη ἤρχιζε νὰ κουράζῃ.

Πολλάκις τὸ ἑσπέρας, ὅτε ἐξήρχετο τῆς λέσχης, μετέβαινε παρά τινι φίλῳ του, τῷ ζωγράφῳ Ἰακώβῳ Φαβρικίῳ, ἵνα πίῃ ἐν ἀνέσει κύπελον τείου ἢ σιγάρον. Κατὰ τὴν ἑσπέραν ταύτην ἔλεγε μελαγχολικῶς πρὸς αὐτόν:

— Γνωρίζεις τί μοῦ συνέβη, ἀγαπητέ; Σήμερον γίνομαι τριάκοντα καὶ ἑνὸς ἔτους.

— Ὡραία ἡλικία, ἀπήντησεν ὁ φίλος του, ὅστις ἐξηκολούθει νὰ σχεδιάζῃ.

— Ὦ! βεβαιότατα, ὡραία ἡλικία, ἐξηκολούθησεν ὁ μαρκήσιος δὲ Πιερπόν, ἀκριβῶς ἐκείνη, καθ' ἣν γίνεταί τις ἀνὴρ καὶ ἀναφαίνονται ἅπαντα τὰ προτερήματά του· ἀλλὰ καὶ συγχρόνως ἡ ἡλικία αὕτη εἶνε ἡ κρισιμωτέρα τῆς ζωῆς, πρὸ πάντων δὲ τῆς ζωῆς ἑνὸς ἀέργου, ἑνὸς ἁπλοῦ φίλου τῆς τέχνης, ὅπως ἐγώ. Εὑρίσκομαι ἐπὶ τοῦ ὁρίου τῆς πραγματικότητος, ὅπερ χωρίζει τὴν νεότητα ἀπὸ τὴν ὥριμον ἡλικίαν.. Ἐὰν ἀφεθῶ νὰ ὀλισθήσω εἰς τὴν ἀνδρικὴν φέρων μετ' ἐμαυτοῦ τὰ πάθη καὶ τὰς ἕξεις τῆς νεότητος, ἀδύνατον νὰ σκοτισθῶ τόσον ὥστε νὰ μὴ προϊδω τί μὲ ἀναμένει... Φρονῶ ὅτι ἔχω μερικὰς γνώσεις τιμῆς καὶ καλαισθησίας... Ἀπεχθάνομαι ἐκ φύσεως ὅ,τι εἶνε ψευδὲς καὶ τοταπόν... καὶ ὅμως ὕστερον ἀπὸ ὅλα αὐτά, ἐὰν ἐγκαταλειφθῶ εἰς τὴν τύχην μου κατὰ τὴν κρίσιμον αὐτὴν στιγμήν, προβλέπω μέλλον, ὅπερ ἀντιστρατεύεται πρὸς ὅλην τὴν φυσικήν μου λεπτότητα. Διακρίνω ἐν τῷ ὁρίζοντι τῶν τελευταίων μου ἐρώτων, τῶν ἐρώτων τῆς καταπτώσεως, νεότητα ἀνυπότακτον πρὸς ἁπάσας τὰς ὑπομνήσεις καὶ ταπεινώσεις τῆς ἡλικίας... ἐπιχρίσεις χρωμάτων καὶ ψιμμυθίου... γηραιάν τινα ἐρωμένην νομιμοποιουμένην *ἐπὶ τέλους*... καὶ μυρία ἄλλα πράγματα τοῦ αὐτοῦ εἴδους, τὰ ὁποῖα πλεῖστοι εἰς τὴν αὐτὴν μὲ ἐμὲ κατάστασιν εὑρεθέντες ὑπέστησαν μαρτυρικῶς... Αἴ! φίλε μου! τὸ ἐσυλλογίσθην καλῶς, — διὰ ν' ἀποφύγω τὸ μοιραῖον αὐτὸ μέλλον, δὲν βλέπω ἀκόμη τίποτε καλήτερον ἢ τὴν παλαιὰν συνήθειαν τῶν πατέρων μας....

— Ἄ! ἄ! εἶπεν ὁ Φαβρίκιος.

— Ἀκριβῶς, ἀνέκραξεν ὁ Πέτρος, τὸν γάμον! τὸν γάμον, μὰ τὸν Θεόν· ἔχει τὰ κακά του, τὰς θλίψεις του, τοὺς κινδύνους του... Ἀλλ' ἐπίσης εἶναι ὁ καλήτερος τρόπος, τὸν ὁποῖον δύναται νὰ εὕρῃ ὁ ἄνθρωπος διὰ νὰ γηράσῃ καὶ ἀποθάνῃ τιμίως ὑπὸ τὰς λευκὰς τρίχας του.

Ὁ ζωγράφος ἀφῆκε βαθὺν στεναγμὸν χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ.

— Μὲ συγχωρεῖς, εἶπεν ὁ Πέτρος. Αὐτὴ ἡ ὁμιλία σὲ δυσαρεστεῖ. Δὲν ἔπρεπε νὰ το λησμονήσω.

— Ἡ προσωπική μου πεῖρα ὅσον ἀφορᾷ τοῦτο εἶνε θλιβερωτάτη ἀναμφιβόλως, ἀπήντησεν ὁ ζωγράφος, ἀλλὰ δὲν σημαίνει τίποτε. Ἔκαμα ἕνα τρελλὸν γάμον... Δὲν λυποῦμαι ὅμως, διότι ἔχω μίαν κόρην.

— Ἀκριβῶς, εἶπεν ὁ Πιερπόν, ἔχεις τὴν κόρην σου... Ἠμπορῶ νὰ ἀποκτήσω καὶ ἐγὼ καμμίαν, ἢ καλήτερον ἕνα υἱόν... Αὐταὶ εἶνε αἱ συμπάθειαι, αἱ εὐάρεστοι ἀσχολίαι, αἵτινες ἀποσπῶσι ἀπὸ τὰς ἀτελευτήτους ἐρωτοτροπίας, καὶ αἵτινες κέκτηνται χάριν ἐμπρέπουσαν εἰς τὴν ὥριμον ἡλικίαν τῆς ζωῆς... Εἶνε ὡραῖον νὰ βλέπῃ τις ἕνα νέον ἔτι, νὰ τὸν βλέπῃ πατέρα εὐθύμως περιφέροντα τὰ τέκνα του, τὴν πρωΐαν... Ἐπὶ τέλους, τί ἄρα θέλεις, φίλε μου; Θὰ θαυμάσῃς τὴν ἀφέλειάν μου, ἀλλὰ κατέχομαι ὑπὸ ἀορίστου τινὸς ἐπιθυμίας ν' ἀγαπήσω ἅπαξ καὶ ἐγὼ τιμίαν τινὰ γυναῖκα...

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ζωγράφου ἀπεσπάσθησαν ἐπὶ μικρὸν ἐκ τῆς ἐργασίας του, ἵνα προσηλωθῶσι, μετὰ παραδόξου στοργῆς, ἐπὶ τῆς ὡραίας μορφῆς τοῦ μαρκησίου.

— Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, εἶπε, θέλεις νὰ δοκιμάσῃς ἄλλο σύστημα, θέλεις νὰ γνωρίσῃς ἐὰν ὑπάρχῃ, κατὰ τύχην, εἶδός τι ἔρω-

τος ἀνωτέρας ποιότητος ἐκείνου, ὃν καλοῦμεν ἐμπόρευμα τῶν Παρισίων;...

— Ἀκριβῶς.

— Λοιπόν, τί σοῦ λείπει, ὅπως ἐκπληρώσῃς τὸ ἀξιέπαινον τοῦτο ὄνειρον;

— Ἡ γυνή, εἶπεν ὁ Πέτρος.

— Ἀλλὰ νομίζω ὅτι μὲ τὸ ὄνομα, τὰς σχέσεις, τὰς προσδοκίας... καὶ τὰ ἀτομικά προσόντα σου, μοὶ ἐπιτρέπῃς νὰ ἐκφρασθῶ οὕτω, θὰ εὕρῃς ταύτην, ὅταν θελήσῃς...

— Ὄχι, ὅταν ἐγὼ θελήσω, ἀλλ' ὅταν ἡ θεία μου ἀποφασίσῃ.

— Δὲν μοὶ ἔλεγες ὅτι ἡ θεία σου ἐπεθύμει νὰ ἔλθῃς ὅσον τάχιον εἰς γάμον;

— Ὅσον τάχιον, ὄχι, ὅσον πλουσιώτερον, εἶπεν ὁ μαρκήσιος μετά τινος πικρίας... Ἡ θεία μου διισχυρίζεται ὅτι τοῦ γάμου ὄντος ἁπλοῦ λαχείου, πρέπει τις νὰ ἐξασφαλισθῇ μόνον διὰ τὴν προῖκα καὶ ν' ἀφεθῇ εἰς τὴν τύχην διὰ τὰ ἐπίλοιπα... Δὲν εἶμαι ἐντελῶς τῆς γνώμης ταύτης... Ἄλλως μὲ ἐννοεῖς καλῶς... Δὲν εἶμαι εἰς κατάστασιν νὰ περιφρονήσω τὴν προῖκα, ἀλλ' ὅμως θὰ ἠυχόμην ἡ γυνή, ἣν θὰ ἐνυμφευόμην νὰ μοὶ παράσχῃ καὶ ἄλλας τινὰς ἐγγυήσεις εὐδαιμονίας καὶ ὑπολήψεως... καὶ μάλιστα ἐξαιρετικὰς ἐγγυήσεις... Γινώσκεις τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἀνατρέφονται σήμερον τὰ κοράσια... Δικαίως ἐμπνέει ἀνησυχίας... Ἕνεκα τούτου, ὁ γάμος μου, καίτοι τὸν ἐπιθυμοῦμεν ἡ θεία μου καὶ ἐγώ, εἶνε πολὺ ἀμφίβολος... πολὺ προβληματικός... Ἄ, ναί, ἀληθῶς, πότε θὰ ἔλθῃς εἰς Γενέ; Ἡ θεία μου ἐν τῇ τελευταίᾳ της ἐπιστολῇ ἐρωτᾷ κατὰ ποίαν ἐποχὴν δύναται νὰ σὲ ἀναμένῃ;

— Ἀπὸ τῆς 15ης Αὐγούστου τίθεμαι εἰς τὰς διαταγάς της.

— Εὖγε!... Οὐδέποτε εἶδες μέχρι τοῦδε τὴν θείαν μου, δὲν ἔχει οὕτω;

— Οὐδέποτε... οὐδ' εἰς τὸν ὕπνον μου, εἶπεν ὁ ζωγράφος.

— Σοὶ εἶπον, νομίζω, ὅτι θὰ ἦνε εἰκὼν ὀλίγον... θέλω νὰ εἴπω, ἐντελῶς ἐξ ἐκείνων, αἵτινες οὐδὲν προσθέτουσιν εἰς τὸν καλλιτέχνην.

— Θὰ προσπαθήσω τὸ καλήτερον.

— Τότε θὰ ἦνε ἀκόμη μεγαλητέρα ἡ ἱκανότης σου! Καλὴν ἀντάμωσιν!

Καὶ ἀπεχωρίσθησαν.

Β'.

Ο ΦΑΒΡΙΚΙΟΣ

Ἐν τῇ εἰδικῇ τέχνῃ τοῦ ζωγράφου, ἐν τῷ μοναστικῷ σχεδὸν βίῳ του ἐν τῇ ἀενάῳ ἀναζητήσει τελειοτέρας τινὸς καλλονῆς, μὴ ὑπάρχῃ ἀπόκρυφος δύναμις σκοποῦσα τὴν ἀνύψωσιν τῆς ψυχῆς του; Ἀγνοῶ· ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἀπαντᾷ τις συχνότερον ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις τῶν ζωγράφων ἢ ἀλλαχοῦ, τὰ σοβαρὰ καὶ ἤρεμα ἐκεῖνα πνεύματα, τὰς ἀφελεῖς, εὐθείας καὶ ὑπερηφάνους καρδίας, αἵτινες παρουσιάζουσι τοὺς συμπαθεστέρους χαρακτῆρας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Χωρὶς νὰ γενικευθῇ πλεμότερον ἡ παρατήρησις αὕτη, πιστεύω ὅτι δὲν ὑπάρχουσιν ἐν τῷ κόσμῳ καρδίαι εὐγενέστεραι τῶν καλλιτεχνῶν ἐκείνων, οὓς ἐγνώρισα.

Ἡ καταγωγὴ τοῦ Ἰακώβου Φαβρικίου ἦτο ἐκ τῶν ταπεινοτάτων. Ὁ πατήρ του ὑπαλληλίσκος ἐν τινι τῶν δημαρχείων τῶν Παρισίων, ἀπέθανε νέος. Ἔζησεν ἐν τούτοις ἀρκούντως ὅπως δυνηθῇ νὰ καταπολεμήσῃ ἐξ ὅλης δυνάμεως τὴν πρώαρον κλίσιν τοῦ υἱοῦ του πρὸς τὴν τέχνην τῆς γραφικῆς. Ἡ μήτηρ του κατεσκεύαζεν ἐν τῷ οἴκῳ της ἄνθη διὰ κατάστημά τι· φύσει λεπτοτέρα τοῦ συζύγου της, ἐνδιεφέρετο κρυφίως ὑπὲρ τῆς διαθέσεως τοῦ παιδίου. Μείνασα μόνη μετ' αὐτοῦ, παρευθὺς ἐζήτησε πληροφορίας περὶ τῶν συστημάτων τῆς καλλιτεχνικῆς διδασκαλίας, ἣν παρέχουσιν οἱ Παρίσιοι εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ κατώρθωσε διὰ παντοίων τρόπων ἵνα ὁ υἱός της ἐπωφεληθῇ αὐτῶν. Περὶ τὸ δέκατον πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, ὁ Ἰάκωβος ἤρχισε νὰ συντρέχῃ εἰς τὰς οἰκιακὰς δαπάνας ζωγραφίζων κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν μαθημάτων του ἐπιγραφὰς καταστημάτων. Λέγουσιν ὅτι διακοσμῶν ἡμέραν τινὰ τὴν πρόσοψιν οἰνοπωλείου τινὸς τοῦ Μεδὸν διήγειρε τὸ ἐνθουσιῶδες ἐνδιαφέρον ἑνὸς τῶν μεγάλων τῆς ἐποχῆς ζωγράφων, ὅστις οὐ μόνον τὸν προσεκάλεσεν ἐν τῷ ἐργοστασίῳ του, ἀλλὰ τὸν προσέλαβε βραδύτερον μεθ' ἑαυτοῦ εἰς Ἰταλίαν. Ἡ μήτηρ τοῦ Φαβρικίου ἔσχε τὴν ἀγαλλίασιν νὰ παρασταθῇ εἰς τὰς πρώτας ἐπιτυχίας τοῦ υἱοῦ της, ὅστις εἰς αὐτὴν ὤφειλεν ἐν μέρει τὴν ἀξίαν του καὶ πᾶν πάντων τὰ ἰδιάζοντα ἐκεῖνα προτερήματα, ἅτινα χαρακτηρίζουσι πολλάκις τοὺς ὑπὸ χήρας μητρὸς ἀνατραφέντας υἱούς: τὸ κράμα τῆς γλυκύτητος καὶ τῆς δυνάμεως, ὅπερ ὑπομιμνήσκει τὴν διπλῆν αὐτῶν ἰδιότητα τὴν τοῦ προστατευομένου καὶ τοῦ προστάτου.

Ἀλλ' ἐν τούτοις, ἡ ἀξία τοῦ Ἰακώβου Φαβρικίου ἔλαμψε πρὸ τοῦ κοινοῦ μόνον κατὰ τὴν καλλιτεχνικὴν ἔκθεσιν τοῦ 1875. Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦτο γνωστὴ εἰς περιωρισμένον κύκλον συναδέλφων, ἐμπειροπραγμόνων καὶ ἐμπόρων. Ἡ βραδεῖα καὶ μέχρις ὑπερβολῆς ἀκριβὴς ἐργασία του, ἡ καλλαισθησία, ἡ πρὸς τὸ μέτριον ἀπέχθειά του, ἐνὶ λόγῳ, ἡ καλλιτεχνικὴ αὐτοῦ τιμιότης, εἶχεν ἀρκούντως βραδύνῃ τὴν ὁριστικὴν καὶ περιφανῆ ἀνάδειξιν τῆς ἰδιοφυίας του.

Πρὸς τούτοις, ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ σταδίου του, εἶχε νὰ παλαίσῃ κατὰ βαθυτάτων θλίψεων. Εἰς ἡλικίαν εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν ἐνυμφεύθη ἀπερισκέπτως, τὴν ἀδελφὴν ἑνὸς τῶν ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ συντρόφων του· ἦτο δὲ αὕτη ἀρκούντως εὔμορφος κόρη καὶ κατεγίνετο, ὅπως ἡ μήτηρ τοῦ Φαβρικίου, εἰς τὴν κατασκευὴν ἀνθέων. Τὴν ἔβλεπεν ἐργαζομένην ἐπιμελῶς ἐν τῷ παραθύρῳ της καὶ τῷ ἔφάνη ἡ ἀληθὴς προσωποποίησις τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς οἰκογενειακῆς ἀρετῆς. Μετὰ ρωμαντικῆς χαρᾶς κατέστησε τὴν πτωχὴν γείτονά του συνέταιρον εἰς τὸν ἀρτιγενῆ πλοῦτόν του. Τὴν ἐνυμφεύθη λοιπόν. Πᾶν ὅ,τι ἐκλεκτὴ διάνοια, πᾶν ὅ,τι εὐγενὴς ψυχὴ δύναται νὰ ὑποφέρῃ ἐκ τοῦ ἀδιαλείπτου συγχρωτισμοῦ πρὸς χυδαῖον πνεῦμα καὶ χαμερπῆ ψυχήν, τὰ ὑπεστη παρὰ τοῦ χαρίεντος ἐκείνου πλάσματος. Ἀδυναταῦσα νὰ ἐννοήσῃ τὴν μεγάλην φιλοδοξίαν τοῦ καλλιτέχνου, ἐπέπληττεν αὐτὸν ἀδιακόπως, κραυγάζουσα ὡς μέγαιρα, διὰ τὰς βραδείας μελέτας του καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἐργασίας του. Πάσαις δυνάμεσι προσεπάθει νὰ τὸν προτρέψῃ εἰς τὴν πρόωρον ἐμπορικὴν παραγωγήν. Ἐν τῇ ἀπουσίᾳ του, συχνάκις προσεκάλει ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ ἥκιστα εὐσυνειδήτους ἐμπόρους καὶ ἐπώλει αὐτοῖς εἰκόνας ἡμιτελεῖς πρὸς μεγάλην ἀπελπισίαν τοῦ δυσμοίρου καλλιτέχνου. Ἡ μόνη αὐτῆς ἀρετὴ ὑπῆρξεν ὅτι δὲν ἔζησεν εἰμὴ ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ ἔτη. Κατὰ καλὴν τύχην τὸ θυγάτριον, ὅπερ τῷ ἄφινε, δὲν ὡμοίαζε πρὸς τὴν μητέρα του.

Ὁ μαρκήσιος δὲ Πιερπὼν, οὐτινος αἱ καλλιτεχνικαὶ ὀρέξεις διεμοιράζοντο σχεδὸν ἐξ ἴσου εἴς τε τὸ κυνήγιον καὶ τὴν ἱπποδρομίαν, ὅπως καὶ εἰς τὴν καλλιτεχνίαν, καὶ ὅστις ἦτο καλὸς κριτὴς πάντων τούτων τῶν κλάδων, προεῖδε πρῶτος τὸ λαμπρὸν μέλλον τοῦ Ἰακώβου Φαβρικίου. Εἶχον γνωρισθῆ κατὰ τὴν πολιορκίαν τῶν Παρισίων. Ἀνῆκεν εἰς τὸν αὐτὸν λόχον πεζικοῦ τινος τάγματος, μετὰ δὲ τὴν μάχην τοῦ Σατιλλιὸν εὑρέθησαν συνάδελφοι ἔν τινι κινητῷ νοσοκομείῳ. Συνεπείᾳ τῶν σχέσεων τούτων, ὁ Πιερπὼν εἰσέδυσεν ἐν τῷ ἐργοστασίῳ τοῦ Φαβρικίου· ἔκτοτε δὲ κατέστη, ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ὁ ἀπολογητὴς ἀγνώστου εἰσέτι ἢ ἀμφισβητουμένης ἰδιοφυίας. Οὕτω συνεδέθησαν διὰ στενῆς καὶ εἰλικρινοῦς φιλίας, οἷα δύναται νὰ ὑπάρξῃ μεταξὺ ἀνδρῶν φύσει ὑπερηφάνων καὶ ἐπιφυλακτικῶν, οἱονδήποτε καὶ ἂν εἶνε τὸ ἐλατήριον τῶν αἰσθημάτων των.

Ὁ Πέτρος δὲ Πιερπὼν ἐδοκίμασεν εἰς μάτην νὰ πείσῃ τὴν θείαν του, κυρίαν δὲ Μοντορόν, ν' ἀποταθῇ πρὸς τὸν Φαβρίκιον, ὅπως γράψῃ τὴν εἰκόνα της· εἰς μάτην ἠγγυᾶτο περὶ τῆς μεγάλης ἀξίας του προσθέτων, ὅτι θὰ ἦτο ἀξιέπαινον ἀπὸ μέρους της, καὶ συμφερώτατον σύναμα, νὰ δοξάσῃ πρώτη καλλιτέχνην προωρισμένον εἰς μέλλον περιφανές.

— Θὰ ἀναμένω τὴν φήμην του, ἀπήντα πάντοτε. Δὲν μοὶ ἀρέσκει νὰ χρησιμεύω ὡς ὑπόβαθρον.

Ἡ κατὰ τὸ 1875 ἔκθεσις τῶν εἰκόνων του, τῆς *Ἀναπαύσεως ἐν τῷ Μοναστηρίῳ* καὶ τῆς προσωπογραφίας τῆς Λαίδης Σ. τῆς ἐπικαλουμένης *ἡ κυρία μὲ τὸ περιδέραιον*, ὑπῆρξεν ἀληθὴς θρίαμβος πείσας τὴν κυρίαν δὲ Μοντορὸν νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὰς συστάσεις τοῦ ἀνεψιοῦ της καὶ νὰ περιβάλῃ διὰ τῆς εὐνοίας καὶ τῆς προστασίας της ἄνδρα μὴ ἔχοντα πλέον ἀνάγκην αὐτῶν. Ἀφοῦ συνεννοήθη μετὰ τοῦ Πιερπὼν, προσεκάλεσε τὸν ζωγράφον νὰ διέλθῃ ἑβδομάδας τινὰς ἐν τῷ ἐξοχικῷ της κτήματι, ἐν Γενέ, ὅπερ προετίμα τῶν Παρισίων, διότι θὰ ἠδύνατο ἐκεῖ μετὰ πλειοτέρας ἀνέσεως καὶ ἄνευ διακοπῶν νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ εἰκών της.

Κατὰ συνέπειαν ὁ Ἰάκωβος Φαβρίκιος θὰ μετέβαινεν, ὅπως εἴπομεν ἤδη, περὶ τὰ τέλη Αὐγούστου ἐν τῇ ἐπαύλει τοῦ Γενέ, ὅπου θὰ συνήντα καὶ τὸν μαρκήσιον δὲ Πιερπὼν ἀναχωροῦντα ἤδη διὰ τὰς ἐν Δωβὶλ ἱπποδρομίας.

(Ἕπεται συνέχεια)

GEORGES DURUY

ΕΝ ΑΡΜΟΝΙΑ.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

ΚΗ'

Ἐγκαταλείπων τὴν κ. δὲ Σιζεράκ, ὁ Ραϋμόνδος κατείχετο ὑπὸ σφοδροτάτης ὀργῆς. Τὸ διάθημα τῆς Κλαίρης καὶ πλειότερον ἔτι τὸ μάθημα, ὅπερ πρὸ μικροῦ ἔλαβε παρὰ τῆς μαρκησίας προσέβαλον τὴν φιλοτιμίαν του. Ἠγανακτημένος κατὰ τῆς συζύγου του, κατὰ τῆς φίλης του καὶ κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ του,—διότι μετεγόει ἤδη διὰ τὴν ὑπομονήν, μεθ' ἧς ἠκροάσθη τῆς ἀπροσδοκήτου νουθεσίας, ἃς ἡ κ. δὲ Σιζεράκ ἔσχε τὴν καλωσύνην νὰ τῷ καθυποβάλῃ,—ὁ βαρῶνος εὑρίσκετο ἐν τῇ διανοητικῇ ἐκείνῃ καταστάσει, ἐν ᾗ ἡ γενικὴ δυσαρέσκεια ἣν αἰσθάνεταί τις, προδιαθέτει εἰς ἀποφάσεις, αἵτινες ἀκριβῶς εἶνε αἱ ἧττον κατάλληλοι πρὸς καταπραΰνσιν.

Βεβαιωθείς, ὅτι ἐπρόφθανε νὰ γράψῃ εἰς Φραϋὲ διὰ τοῦ ταχυδρομείου τῆς πέμπτης ὥρας, εἰσῆλθεν εἰς καφενεῖόν τι καὶ ἔγραψε τῇ Κλαίρῃ, χωρὶς οὐδὲ νὰ σκεφθῇ ὡριμώτερον, τὴν ἑξῆς σύντομον ἐπιστολήν, ἣν πάραυτα ἔσπευσε νὰ ρίψῃ ἐν τῷ γραμματοκιβωτίῳ τοῦ πρώτου τυχόντος ταχυδρομικοῦ γραφείου:

«Μεταβαίνω εἰς Φονταινμβλὼ ὅπου θὰ διέλθω δύο ἡμέρας μετὰ τοῦ Καβαρώκ. Θὰ παραδεχθῆτε ἀδιστάκτως, ὅτι πράττω τοῦτο, ὅπως παρέλθῃ ὀλίγος χρόνος πρὶν εὑρεθῶ ἐνώπιόν σας· ἄλλως θὰ ἐφοβούμην μὴ ἐκφρασθῶ σκαιῶς περί τινος ἐπισκέψεως, ἣν ἐλάβετε τὴν παράδοξον ἰδέαν ν' ἀποδώσητε σήμερον. Εἰδοποιήσατε, παρακαλῶ, τὴν μητέρα μου, ὅτι θὰ ἐπιστρέψω τὴν ἑσπέραν τῆς δευτέρας ἢ τὴν πρωΐαν τῆς τρίτης τὸ βραδύτερον.»

Ἀφοῦ ἐξέχυσεν οὕτω τὴν πρώτην ὁρμὴν τῆς ὀργῆς του, ἀνῆλθεν εἰς ἅμαξαν, μετέβη εἰς τὴν ὁδὸν Λισαβῶνος, ἠτοίμασε τὸν ὁδοιπορικόν του σάκκον καὶ διευθυνθεὶς εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν τῆς Λυὼν ἀνεχώρησε διὰ Φονταινμβλώ. Περὶ τὴν ὀγδόην ὥραν ἀφίκετο πρὸ τοῦ ξενοδοχείου, ἐν ᾧ ἐγίνωσκεν ὅτι θὰ συναντήσῃ τὸν φίλον του.

— Ἄ! ἦλθες! εἶπε βλέπων αὐτὸν ὁ Καβαρώκ, ὅστις ἐγευμάτιζε. Τί ἄνεμος καλὸς σὲ φέρει ἐδῶ;

Ὁ Ραϋμόνδος τῷ ἀφηγήθη τὰ διατρέξαντα ἀφ' ἧς στιγμῆς ἀπεχωρίσθησαν.

— Εὖγε, εἶπεν ὁ Καβαρώκ. Θάρρος καὶ δύναμις, φίλτατέ μου.

Διῆλθον τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἑσπέρας συνδιαλεγόμενοι εὐθύμως. Ὅτε ὅμως ὁ Ραϋμόνδος εὑρέθη μόνος, ἡ ἐπίπλαστος εὐθυμία του κατέπεσεν ἐξαίφνης. Τοῦ ξενοδοχείου τὰ δυσειδῆ, κοινὰ καὶ ὑπόπτου καθαριότητος ἐκεῖνα ἔπιπλα προὐζένησαν αὐτῷ ἀηδίαν· αἱ συνδόνες τῷ ἐφάνησαν ὑγραὶ καὶ πρόστυχον τὸ λινὸν ὕφασμά των, τὰ παραπετάσματα κατάλευκα ἐκ κονιορτοῦ· καὶ τὸ τοιχόχαρτον ἔτι τῷ ἀπήρεσε, μὲ τὸ αὐτὸ πάντοτε σχέδιον, ἐν ᾧ ἑκατοντάκις ἐπαρουσιάζετο πρὸ τῶν ὀμμάτων του ἡ αὐτὴ ποιμενὶς θωπεύουσα ἀσυνειδήτως τὸ αὐτὸ βοστρυχῶδες πρόβατον. Κατεκλίθη ἀναπολῶν τὸν καθαρὸν καὶ κομψὸν θάλαμόν του· βεβαίως ἐβράδυνε ν' ἀποκοιμηθῇ. Ἐφιάλτης τὸν ἀφύπνισε· μὲ τὸ μέτωπόν κάθυγρον, τὸ στῆθος πιεζόμενον ὑπὸ ἀνεξηγήτου ἀδημονίας, ἐκάθησε πρὸς στιγμὴν ἐπὶ τῆς κλίνης του, προσηλῶν τὰ ὄμματά του ἐν τῷ σκότει, προσπαθῶν νὰ συναγάγῃ τὰς συγκεχυμένας εἰκόνας ὀνείρου ἡμιεσβεσμένου ἤδη καὶ ἐρωτῶν ἑαυτὸν ὁποία ἦτο ἄρά γε ἡ γνωστὴ ἐκείνη φωνή, ἡ τῆς μητρός του ἢ ἡ τῆς συζύγου του, ἣν ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσεν ἐν τῷ ὕπνῳ του· ἡ κραυγὴ ἐκείνη τῆς ἀπελπισίας, τῆς ὑπερανθρώπου θλίψεως, ἣ προξενοῦσα αὐτῷ ῥῖγος μέχρι τῶν μυχῶν τῆς καρδίας του καὶ ἧς ἡ ἀνάμνησις ἀνώρθου τὰς τρίχας του. Κύων ὀλάκτει ἐν τῇ ὁδῷ, ἠννόησε τότε τὴν αἰτίαν τῆς φαντασιοκοπίας, ὑφ' ἧς ἠπατήθη· ἀλλ' ἐκείνη ἡ ὑλακή, ἡ ἐπαναλαμβάνουσα κατ' ἴσα διαλείμματα τὸν αὐτὸν μονότονον καὶ κλαυθμηρὸν φθόγγον, τῷ ἐφάνη τόσον θλιβερά, ὥστε ἠσθάνετο ἑκάστοτε βαθεῖαν ταραχήν. Ὡρολόγιον τῆς γειτονίας ἐσήμανε τὴν τρίτην ὥραν μ. μ. καὶ ὁ ἦχος ἐκεῖνος μὲ τὴν γλυκεῖαν μελαγχολίαν τῷ ὑπενθύμισε τὴν ἐπικήδειον κωδωνοκρουσίαν παλαιοῦ κώδωνος τοῦ Δραβεῖλ. Ἤναψε τὸ κηρίον καὶ ἤνοιξε τὸ παράθυρόν του. Ἡ σελήνη ἐν ὅλῃ τῇ λάμψει της ἔρριπτε τὰς ἀκτῖνάς της ἐπὶ τῆς ἐρήμου μικρᾶς πλατείας. Ἔχων τὸ πνεῦμα θλιβερῶς διατεθειμένον, εὗρεν ὅτι ἡ πλατεῖα ἐκείνη, μετὰ τῶν ἐξ καστανεῶν της, ὧν ἡ σκιὰ ἐσχηματίζε μεγάλα μελανὰ στίγματα ἐπὶ τῆς λευκῆς γῆς, ὡμοίαζε πρὸς κοιμητήριον, καὶ ὅτι τὰ ἐκ λίθων εὐρέα καὶ χαμηλὰ καθίσματα, εἰς ἃ τὸ φῶς τῆς σελήνης ἔδιδε τὴν λευκότητα τοῦ μαρμάρου, ἐφαίνοντο ὡς αἱ καλύπτουσαι τοὺς τάφους πλάκες.

Ἀόρατος ἀπὸ τοῦ παραθύρου του, ὁ κύων ἐξηκολούθει τὸν βραδὺν ὠρυγμόν ζώου πλανωμένου, πεφοβισμένου ἐκ τῆς μονώσεως καὶ τοῦ μυστηρίου τῆς νυκτός. Ὁ Ραϋμόνδος ἐσύριζεν, ἐλπίζων ὅτι θὰ τὸν διέκοπτεν οὕτως· ἀποτυγχάνων, ἐσκέφθη νὰ κράξῃ: «Πήγαινε νὰ κοιμηθῇς», ἀλλὰ τὰ νεῦρά του ἦσαν τόσον τεταραγμένα, ὥστε, τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἤνοιξε τὸ στόμα του, ἠσθάνθη ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ ἦχος τῆς φωνῆς του, ἐν τῇ βαθυτάτῃ ἐκείνῃ σιγῇ τῆς φύσεως καὶ τῶν πραγμάτων, θὰ τῷ προὐξένει τρόμον. Μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἔθετε φραγμὸν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς θρηνώδους ἐκείνης φωνῆς, ἔκλεισε τὸ παράθυρον, κατεβίβασε τὸ παραπέτασμα, ἐζήτησε βιβλίον τι ἢ ἐφημερίδα, καὶ μὴ εὑρὼν οὐδὲ τὸ ἕν, οὐδὲ τὸ ἕτερον, ἀπεφάσισε νὰ καπνίσῃ, ἵνα ψυχαγωγηθῇ ἀναμένων τὴν πρωΐαν. Ὁ καπνός του ἦτο ἐν τινι καπνοθήκῃ ἐκ κυανῆς καὶ κιτρίνης μετάξης. Εἰς τὴν θέαν της ἐνεθυμήθη ὅτι πρό τινων μηνῶν εἶχε λάβῃ ταύτην παρὰ τῆς Κλαίρης, καὶ μόνη ἡ ἀνάμνησις συνεκίνησεν ἀπροόπτως τὴν καρδίαν του. Τί ἔκαμνεν ἐκείνη κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν; Εἶχεν ἄρά γε τὴν εὐτυχίαν νὰ κοιμᾶται; Ὁ ὕπνος θὰ τῇ ἦτο ἀναγκαῖος, διότι τὸ δεύτερον τοῦτο ταξείδιον εἰς Παρισίους, ὅπου τὴν προηγουμένην εἶχε μεταβῆ, αἱ συγκινήσεις τοῦ γελοίου ἐκείνου παρὰ τῇ κ. δὲ Σιζεράκ διαβήματος, ἐνῷ ὁ ἰατρὸς συνίστα τοσοῦτον τὴν γαλήνην καὶ τὴν ἀνάπαυσιν... Ἐφρικίασεν ἐξαίφνης, ἠγέρθη καὶ ἤρχισε νὰ βηματίζῃ ἐν τῷ θαλάμῳ, ἀλλ' ἦτο τόσον ὠχρός, τόσον ἠλλοιωμένος, ὥστε ἀπέτρεψε τὰ βλέμματά του ἀπὸ τοῦ κατόπτρου, ὅπερ ἀντενάκλα τὴν παράστασιν τοῦ προσώπου του, διότι τὸ φάντασμα ἐκεῖνο τῷ ἐνέπνεε φρίκην. Ἐσκέφθη παρευθὺς ὅτι ὁ ἰατρὸς τῷ εἶπεν ἡμέραν τινὰ ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὁρίσῃ ἀκριβῶς τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ τοκετοῦ τῆς Κλαίρης, ὅτι δὲ θὰ συμβῇ οὗτος κατὰ πολλὴν πιθανότητα περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἰουλίου· ἀλλ' ὅμως καὶ ὅτι τὸ ἀπροσδόκητον εἶνε ἐπίσης πιθανὸν καὶ ποσῶς δὲν ἔπρεπε νὰ φανῇ παράδοξος μικρὰ βραδύτης ἢ καὶ τάνάπαλιν. Ἦτο δὲ ἡ δωδεκάτη τοῦ μηνός. Ὁ Ραϋμόνδος ὑπελόγισε τοῦτο ταχέως καὶ ἐν τῷ ἅμα σκέψις τις κατέλαβε τὸν νοῦν του,—τόσον φοβερά, ὥστε πεπυρακτωμένος σίδηρος τιθέμενος ἐπὶ τοῦ μετώπου του δὲν θὰ τὸν ἐβασάνιζε πλειότερον. «Ἄ! Θεέ μου, ἐσκέπτετο, ἐὰν εἶνε αὐτὴ ἡ στιγμή!... Ἐὰν εἶνε ἡ στιγμὴ τοῦ τοκετοῦ... Ἐὰν ἀποθνήσκῃ χωρὶς ἐμέ...» Καὶ σταγόνες ὑδρῶτος ἀνεφάνησαν πάραυτα ἐπὶ τοῦ μετώπου του. Ἠσθάνετο ἐν ὅλῳ αὐτοῦ τῷ σώματι,—ἠσθάνετο ψυχικῶς καὶ σωματικῶς, ἄλγος ἀπερίγραπτον. Ἡ κατάστασις αὕτη διήρκεσεν ἐπί τινα λεπτά, αἰῶνας ἀγωνίας ἀτελευτήτου. Εἶτα ἐπῆλθεν ἡ ἀντίδρασις· ἀμυδρὰ γαλήνη ὑπεισῆλθεν ἐν τῇ καρδίᾳ του, ἀφοῦ ἐβύθισεν ἐν τῇ πλήρει ὕδατος λεκάνῃ τὴν πυρέσσουσαν κεφαλήν του. Ἀντὶ τῆς πενθίμου ὀλακῆς, ἤτις ἐπὶ ὥραν ὁλόκληρον ἀνήρχετο πρὸς τὴν σελήνην, τὸ εὔθυμον ἆσμα τοῦ ἀλέκτορος ἠκούσθη χαιρετίζον τὴν αὐγήν. Ἤνοιξεν ἐκ νέου τὸ παράθυρον· ροδόχροα νέφη ἐπλήρουν τὸν οὐρανὸν πρὸς ἀνατολάς· λευκὸν γλυκὺ φῶς, οὐδὲν ἐνέχον ἐκ τῆς πελιδνῆς ὠχρότητος τοῦ φωτὸς τῆς σελήνης, διεδίδετο ἐν τῷ ὁρίζοντι· ὁ κύων ἐσίγα τέλος· ἡ μικρὰ πλατεῖα εἶχεν ἀπωλέσῃ τὴν νεκρώσιμον ὄψιν της· ὅλοι οἱ θόρυβοι τῆς ζωῆς, πτερνοκοπήματα ἵππων, κυλίσματα μεμακρυσμένα τῶν ἁμαξῶν, ἀφυπνίζοντο ἀλληλοδιαδόχως· ἐλαφρὰ αὔρα ἔπνεεν, ὑγρὰ ἐκ τῆς δρόσου καὶ εὐωδιάζουσα ἐκ τῶν ἀρωμάτων τῆς νυκτός. Ὅτε ἡ δροσερὰ ἐκείνη πνοὴ τῆς γῆς ἐξεγειρομένης τοῦ ὕπνου της ἐθώπευσε τὸ μέτωπον τοῦ Ραϋμόνδου, ἠσθάνθη οὗτος ὅτι παρέσυρε, διερχομένη ἐγγὺς αὐτοῦ, τὰς ἄφρονας σκέψεις, αἵτινες ἐν πλήρει ἀγρυπνίᾳ τὸν κατέτρυχον διὰ τοῦ φρικωδεστάτου τῶν ἐφιαλτῶν.

Τὸ ὡρολόγιον του ἐδείκνυε τὴν τετάρτην πρωινὴν ὥραν. Ἐρειδόμενος ἐπὶ τοῦ παραθύρου, ἤρχισε νὰ καπνίζῃ ἠρέμα. Ἀνεθεώρει διὰ τοῦ νοῦ πάντα τὰ συμβάντα τῆς ἡμέρας: τὴν συνέντευξιν τῆς συζύγου του μετὰ τῆς κ. δὲ Σιζεράκ, τὴν ἐπίσκεψίν του πρὸς τὴν μαρκησίαν, τὸν τρόπον, δι' οὗ αὕτη τὸν ἐδέχθη, τὴν ἐπιστολήν του πρὸς τὴν Κλαίρην, τὴν αἰφνιδίαν ἀποδημίαν του... Τύψις συνειδότος, ἀόριστος καὶ συγκεχυ-

μένη κατ' ἀρχάς, ἀλλὰ καθισταμένη ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ὀξυτέρα καὶ εὐκρινεστέρα, ἐκυρίευσεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν καρδίαν του, παρομοία πρὸς τὴν ὠχρὰν ἐκείνην λάμψιν τῆς Ἠοῦς, ἥτις κεκρυμμένη πρὸ μικροῦ ἐκεῖ πέραν εἰς τὸ βάθος τοῦ ὁρίζοντος, ἀνεπαισθήτως κατέλαβεν ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ οὐρανοῦ. Ἐκ τῶν μυχῶν τῆς συνειδήσεώς του ἠδεῖα καὶ τεθλιμμένη φωνὴ ἀνήχετο, ψιθυρίζουσα λέξεις, ὧν ἑκάστη ἦτο μομφὴ δι' αὐτόν. Ἡ φωνὴ ἐκείνη ἔλεγε: «Διατὶ ἔφυγες; Διατὶ τὴν ἄφησες μόνην, ἐνῷ ἦτο τόσον πλησίον τῆς φοβερᾶς δοκιμασίας; Δὲν αἰσθάνεσαι ὅτι σὲ ἀγαπᾷ, ὅτι ὁ ἔρως τὴν μεταμόρφωσε, τὴν ἀνεκαίνισεν, ὅτι σήμερον εἶνε ἡ σύζυγος, ἣν ἄλλοτε ἐπόθεις νὰ συναντήσῃς, ἡ πιστὴ καὶ ἀφοσιωμένη φίλη, ἡ ἀξιοπρεπὴς σύντροφος τοῦ βίου, τὸ διττῶς ἱερὸν πλάσμα, ὡς σύζυγος καὶ ὡς μήτηρ ἐντὸς μικροῦ; Καὶ δὲν ἐννοεῖς ἐπίσης πόσον καὶ σὺ τὴν ἀγαπᾷς, διὰ ποίων ἀδιαρρήκτων δεσμῶν ἡ ψυχή σου ἑνοῦται μετὰ τῆς ψυχῆς της, ἡ σὰρξ σου μετὰ τῆς ἰδικῆς της; Διατὶ λοιπὸν ἡ ἀσεβὴς αὐτὴ ὀργὴ κατ' αὐτῆς; Διατὶ τὴν τιμωρεῖς διότι ὑπῆρξεν ἐκεῖνο, ὅπερ δὲν εἶνε πλέον, ἀντὶ νὰ τὴν εὐλογῇς, διότι κατέστη οἷα σήμερον εἶνε; Οἴμοι! Ἀνόητε, πόσην θλῖψιν τῇ ἐπροξένησες καὶ πόσον κακὸν κάμνεις εἰς σεαυτόν!...»

Καθήμενος πρὸ τῆς τραπέζης καὶ κρατῶν τὴν κεφαλὴν ἐντὸς τῶν χειρῶν του, ὁ Ραϋμόνδος διελογίζετο. Πᾶν ὅ,τι ἦτο σκοτεινὸν ἢ ἀμφίβολον, νῦν διεσαφηνίζετο δι' αὐτόν. Ὁ ὑποπτος χαρακτὴρ τῆς μετὰ τῆς μαρκησίας οἰκειότητος αὐτοῦ ἀπεκαλύφθη ἀπροόπτως πρὸ τῶν ὀμμάτων του καὶ ἠρυθρίασε σκεπτόμενος, ὅτι πρό τινων ὡρῶν, ἐὰν ἡ ἰδία κ. Σιζεράκ, τιμιωτέρα αὐτοῦ, δὲν τῷ ὑπενθύμιζεν τὸ καθῆκον, ἀνεπανόρθωτόν τι ἤθελεν ἀναμφιβόλως συμβῆ. «Καὶ ἐκείνη, ὄχι ἐγώ, ἐπανελάμβανε καθ' ἑαυτόν, ἐκείνη ἔλαβεν οἶκτον διὰ τὴν Κλαίρην! Ἐκείνη μοὶ ὑπέδειξεν, ὅτι ἡ θέσις μου εἶνε πλησίον τῆς συζύγου μου· ἐκείνη διέκοψεν ἀποτόμως τὴν ὕποπτον ἡμῶν σχέσιν· ἐκείνη ὠπισθοδρόμησε πρὸ τοῦ ἐγκλήματος τῆς ἀνάνδρου προδοσίας, ἣν ἤμην ἕτοιμος νὰ διαπράξω!...» Ἡ εὐθεῖα καὶ γενναία ψυχή του,—προσκαίρως ἀποπλανηθεῖσα,—μετεμελεῖτο δι' ὅλης τῆς δυνάμεώς της. Ὁ Ραϋμόνδος ἀνακεφαλαίου τὰ σφάλματά του, προσέθετεν ἀνύπαρκτα εἰς τὰ πραγματικά, ἐθλίβετο ἐξ ἀποφάσεως ἐξελέγχων ἀπείρους περιστάσεις, καθ' ἃς ἔβλεπεν ἑαυτὸν μετὰ τῆς ἀποθιθήσεως ἔνοχον ἀπέναντι τῆς Κλαίρης. Ἐποίησε λεπτομερεστάτην ἀνάκρισιν ἐφ' ὅλων τῶν πράξεων τοῦ βίου του κατὰ τὰ δύο ταῦτα ἔτη, ἐπὶ τῶν μᾶλλον ἀποκρύφων ἐλατηρίων των, ἐπὶ τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν μυχαιτάτων διαλογισμῶν αὐτοῦ· παρέστη ἐνώπιον ἑαυτοῦ καὶ — χωρὶς νὰ ζητήσῃ ἐλαφρυντικὰς περιστάσεις ἢ δικαιολογίαν εἰς τὰς παρανομίας, ἃς ἐνόμιζεν ὅτι ἔπραξε,—κατεδίκασεν ἑαυτὸν μετὰ τῆς αὐστηρότητος ἀδυσωπήτου δικαστοῦ. Εἶτα συμφιλιωθεὶς πρὸς τὴν συνείδησίν του, ἠσθάνθη τὴν καρδίαν του ἀνακουφιζομένην καὶ οὐδὲν ἄλλο ἐσκέφθη ἢ νὰ συγχωρηθῇ παρ' ἐκείνης, ἣν προσέβαλλεν οὕτως.

Ἡ πέμπτη ὥρα ἐσήμανεν. Ἡ ψυχικὴ κρίσις, ἣν διῆλθεν ὁ Ραϋμόνδος, προστιθεμένη εἰς τὴν μακρὰν ἀϋπνίαν κατέβαλεν αὐτὸν καθ' ὁλοκληρίαν. Κατεκλίθη πάλιν, μὲ τὴν πρόθεσιν ν' ἀναπαυθῇ μίαν ὥραν ἔτι, πρὶν μεταβῇ εἰς τὸν σιδηρόδρομον. Ἤδη ἀπεκοιμήθη ἀμέσως. Ἠγνόει ἐντελῶς πόσος χρόνος εἶχε παρέλθει, ὁπότε ἀφυπνίσθη ὑπὸ τῆς φωνῆς τοῦ Καβαρῶκ:

— Ἀκόμη κοιμᾶσαι λοιπόν! τῷ εἶπε.

— Καὶ τί ὥρα εἶνε; ἠρώτησε μετ' ἀνησυχίας.

— Ἡ ἐννάτη παρῆλθεν ἤδη... Εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιόν σου περὶ τὴν ἑβδόμην· ἐβεβαιώθην ἀπὸ τὰ κηρία, ὅτι ἠγρύπνησας πολύ· ἐκοιμᾶσο δὲ τόσον βαθέως, ὥστε ἐλυπήθην νὰ σὲ ἀφυπνίσω.

Ὁ Ραϋμόνδος ἐνεδύθη κατεσπευσμένως.

Ὁ φίλος του τῷ ἐπρότεινε νὰ μεταβῶσιν ὀλίγον εἰς τὸ δάσος πρὸ τοῦ προγεύματος.

— Ἀδύνατον· δὲν προγευματίζω μαζῆ σου· ἀναχωρῶ. Καὶ τώρα πλέον πότε ἀναχωρεῖ ἄλλη ἁμαξοστοιχία;

— Ἐτρελλάθης;

— Ποσῶς... Τοὐναντίον!... Ἡ νὺξ δίδει συμβουλάς. . . Ἐσκέφθην, ὅτι δὲν μοὶ ἐπιτρέπεται νὰ μείνω πλέον μακρὰν τῆς συζύγου μου... Πιθανῶς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην τῆς παρουσίας μου, ἐνθυμεῖσαι τί σὲ εἶπον ἤδη.. Ἡ ἐποχὴ ἐπλησίασε... Δὲν ἔπρεπε νὰ τὴν ἐγκαταλείψω... Ὀδήγησόν με εἰς τὸν σιδηρόδρομον.

Ὅτε κατῆλθε τῆς ἁμάξης πρὸ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ, ἡ ἁμαξοστοιχία εἶχεν ἤδη ἀναχωρήσῃ. Ἠναγκάσθη ν' ἀναμείνῃ τὴν ἑπομένην. Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ὁδοιπορίας, ἀόριστος καὶ ἀδιάκοπος ἀνησυχία κατέτρυχεν αὐτόν. Μάτην προσεπάθει νὰ τὴν ἀποδιώξῃ· ἐκανήρχετο καὶ τὸν ἐμπόδιζε ν' ἀναγινώσκῃ τὴν ἐφημερίδα, ἣν ἠγόρασεν ἐκ Φονταινεβλὼ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεως· ὁλονὲν παρετήρει τὸ ὡρολόγιον καὶ ἐβλασφήμα κατὰ τῆς βραδυπορίας τοῦ σιδηροδρόμου. Ἡ ἀνυπομονησία του ἦτο τοιαύτη, ὥστε ἔκαμε τρέχων τὰ δύο τρίτα τοῦ μεταξὺ Βιλνὲβ καὶ Φραϋέ διαστήματος. Εἰσερχόμενος παρετήρησεν ὅτι ἡ μικρὰ κιγκλιδωτὴ θύρα ἦτο ἀνοικτή· ὅπερ τὸν ἐξέπληξεν ὀλίγον. Διῆλθε τὴν κυρίαν αὐλήν, τὸ προστύλιον, χωρὶς οὐδένα νὰ συναντήσῃ. Νομίζων ὅτι θὰ εὕρισκε δειπνώσας ἔτι τὴν μητέρα του καὶ τὴν Κλαίρην, ἤνοιξε τὴν θύραν τοῦ ἑστιατορίου· ἦτο κενή· κενὴ ἐπίσης ἡ αἴθουσα. Τότε ἐφοβήθη καὶ ὥρμησε πρὸς τὴν κλίμακα. Φθάσας εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα, διηυθύνθη πρὸς τὸν θάλαμον τῆς μητρός του, ὅτε ἤκουσε βήματα εἰς τὸ δεύτερον πάτωμα. Ἐξηκολούθησεν ἀνερχόμενος, κάτωχρος ἐξ ἀγωνίας. Εἰς τὴν τελευταίαν βαθμίδα εὑρέθη πρὸ τῆς κυρίας Βλαχέρ.

— Ποῦ εἶνε ἡ Κλαίρη; ἠρώτησε μετὰ βραγχώδους φωνῆς.

Ἡ γηραιὰ βαρωνὶς ὑποδεικνύουσα διὰ τῆς χειρὸς τὴν θύραν τοῦ κυανοῦ θαλάμου, εἶπε σοβαρῶς:

— Φθάνεις ἀργά!...

Δι' ἑνὸς καὶ μόνου ἅλματος εὑρέθη εἰς τὸ βάθος τοῦ διαδρόμου. Πρὸ τῆς θύρας, ἐνῷ εἶχεν ἤδη τὴν χεῖρα ἐπ' αὐτῆς, ἀκατανόητος τρόμος τὸν κατέλαβεν. Ἐνόμισεν ὅτι ἡ Κλαίρη ἀπέθανε: φρενοπληξία ταχεῖα, ὡς ἡ ἀστραπή, τῷ παρουσίασεν αὐτὴν μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς κλειστοὺς ἐκ τοῦ αἰωνίου ὕπνου, μὲ τὸν σταυρὸν ἐπὶ τοῦ στήθους της καὶ τὴν ὄψιν ὠχρὰν ὡς τὸ κηρίον.... Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀσθενὴς κραυγὴ ἠκούσθη ὄπισθεν τῆς θύρας: ἐνόμισεν ὁ ταλαίπωρος, ὅτι θὰ ἐλιποθύμει, τόσον ἡ μικρὰ ἐκείνη φωνὴ εἶχεν ὑπεισδύσῃ ἐν τῷ μυχῷ τῆς καρδίας του. Ἤνοιξε παρευθὺς καὶ παρετήρησε: λυσίκομος ἡ Κλαίρη ἦτο ἐξηπλωμένη ἐν τῇ μεγάλῃ της κλίνῃ· ἐφαίνετο λίαν καταβεβλημένη, ἀλλὰ θεία ἀγαλλιασις ἐλάμπρυνε τὸ ὠχρὸν αὐτῆς πρόσωπον· πλησίον της εἶχεν ἐπιμελῶς ἐσπαργανωμένον τὸ μικρὸν πλάσμα, ὅπερ πρὸ δώδεκα ἤδη ὡρῶν ἔφερεν ἐν τῷ κόσμῳ ἡ γηραιὰ Μάρθα, μετὰ τῆς κυρίας Λεκουτυριέ, ἐτακτοποίουν τὰ σπάργανα ἐν τῷ βάθει τοῦ θαλάμου.

— Ἄ! εἶπεν ὁ Ραϋμόνδος, καὶ δὲν ἤμην ἐδῶ!... Συγγνώμην, συγγνώμην!....

Γονυπετὼν δὲ πλησίον τῆς κλίνης ἔκρυψεν ἐντὸς τῶν σινδόνων τὸ περίδακρυ πρόσωπόν του. Ἡ Κλαίρη μετὰ νεύματος ἀλγεινοῦ ἔστρεψε πρὸς αὐτὸν τὴν κεφαλήν· οἱ ὀφθαλμοί της ἐξέφραζον ἄπειρον συμπάθειαν· δι' ἐξησθενημένης, ὡς ψιθυρισμός, φωνῆς εἶπεν, ἀποτεινομένη αὐτῷ κατὰ πρῶτον εἰς ἑνικὸν ἀριθμόν:

— Μὴ κλαίεις... Φίλησε τὸν υἱόν σου!...

. . . . . .

Μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς ἔτους ἡ κ. Βλαχὲρ συνδιελέγετο ἐν τῇ αἰθούσῃ μετὰ τοῦ ἐφημερίου.

— Ἰδοὺ λοιπόν, κυρία βαρωνίς, ἔλεγεν ὁ ἀββᾶς Παπιλιών, ὅτι ἐπανήλθατε πάλιν μεταξὺ ἡμῶν!... Τὶς θὰ ἐπίστευεν, ὅτι θὰ ἐμένετε ὑπὲρ τοὺς ὀκτὼ μῆνας μακρὰν τοῦ Φραϋέ...

— Τί θέλετε, καλέ μου ἀββᾶ, τὰ παιδιὰ αὐτὰ μὲ παρεκάλεσαν τόσον νὰ μείνω εἰς Παρισίους πλησίον των... ὥστε δὲν ἠδυνάμην ἢ νὰ ἐνδώσω... Ἐνόμισα δέ, ὅτε θὰ ἦμην χρήσιμος τῇ Κλαίρῃ ὡς ντατά, ἐνῷ ἐκείνη θὰ ἔκαμνε τὴν τροφόν... Ἔπειτα, νὰ σᾶς εἴπω εἰλικρινῶς, ἐπεθύμουν νὰ ἴδω ἐκ τοῦ πλησίον τὸν βίον, ὃν θὰ διῆγε κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦτον τὸ προσφιλές μοι ζεῦγος... Ἐφοβήθην τόσον τὸν παρελθόντα χειμῶνα!

— Καὶ λοιπόν;... Εἶσθε εὐχαριστημένη.

— Ἐὰν εἶμαι εὐχαριστημένη!...Δηλαδὴ δὲν ὑπάρχει σήμερον μήτηρ εὐτυχεστέρα ἐμοῦ, οὐδὲ μάμμη, διότι ὁ μικρός μου Ρογῆρος εἶνε, μαθετέ το, ἀξιολάτρευτος... Ὁ Ραϋμόνδος καὶ ἡ Κλαίρη ἤρχισαν νέον μῆνα τοῦ μέλιτος, ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ὁ ἄλλος ἦτο μὴν τοῦ μέλιτος... πῶς νὰ τὸ εἴπω;.. ὀλίγον *ἀπριλιάτικος*, τέλος, μὴν ἀποτυχών... Ὁ Ραϋμόνδος εἰργάσθη καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα, ἐν μέσῳ τῆς συζύγου του, τοῦ τέκνου του καὶ ἐμοῦ. Τὸν ἠναγκάζομεν διὰ τῆς βίας ἐνίοτε νὰ ἐπισκέπτηται τὰς αἰθούσας... Ὅσον διὰ τὴν Κλαίρην, δὲν κρύπτει,—οὐδ' ἀπὸ αὐτὴν τὴν μητέρα της, ἡ ὁποία ἀγανακτεῖ σφόδρα,—ὅτι εἶνε θεία ἡ ὑπηρεσία.... τῆς τροφοῦ. Καταλαμβάνετε; Ἐκείνη ,ἥτις δὲν ἤθελε τέκνα!

— Οἱ Ἰταλοί, λέγουσι, κυρία μου, ὅτι ὁ χρόνος εἶνε σοφὸς διδάσκαλος· ὁ ἔρως εἶνε ἐπίσης μέγας καὶ σοφὸς διδάσκαλος... Καὶ ποῦ εὑρίσκονται τὰ τρυγόνιά μας;

— Εἰς τὸν κῆπον, νομίζω.

Ὁ ἀββᾶς πλησιάσας παράθυρόν τι παρετήρησεν. Ἐπὶ τοῦ ἐκ χλόης καθίσματος, πρὸ τοῦ ἀκεφάλου ἀγάλματος ἐκάθητο ὁ Ραϋμόνδος καὶ ἡ Κλαίρη. Ἡ νέα μήτηρ ἐκούμβωνε τὸ ἐπιθωράκιόν της, διότι πρὸ μικροῦ ἐθήλαζε τὸν υἱόν της. Τὸ βρέφος εὑρίσκετο χαμαὶ ἐπὶ παχέως τάπητος· ἐκραύγαζε γελῶν καὶ ὑψοῦν τὰς χεῖράς του, ὅπως λάβῃ ἄνθος, ὅπερ ὁ πατὴρ του ἐκίνει ἄνωθεν αὐτοῦ καὶ ἀπέσυρεν ὁσάκις οἱ ἀδέξιοι μικροί του δάκτυλοι κατώρθουν νὰ τὸ ἐγγίσωσι. Χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν, ὁ ἀββᾶς ἔνευσε τῇ κ. Βλαχέρ, ἵνα πλησιάσῃ. Ὅτε δὲ δι' ἑνὸς βλέμματος περιέβαλεν ἁπάσας τὰς λεπτομερείας τῆς σκηνῆς:

— Λοιπόν, εἶπεν ὁ ἐφημέριος, τί σᾶς ἔλεγον;... Ἰδοὺ ἡ ἁρμονία!

ΤΕΛΟΣ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΩΡΙΑ

Ἐπερατώθη τὸ ἀπὸ Καλαμῶν μέχρι Τζαφερίνης τμῆμα τοῦ σιδηροδρόμου Μύλων-Καλαμῶν. — Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλογέων τοῦ δήμου Ἀθηναίων κατὰ τὸ ἔτος 1890 ἀνέρχεται εἰς 47,887. — Ἀφίκετο ἐκ Γαλλίας ὁ κ. B. Gaillardon, ὅστις μετὰ τοῦ ὑφηγητοῦ κ. Ὀ. Ρουσσοπούλου θὰ περιέλθωσι τὰς σταφιδοφόρους ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος, ἵνα μελετήσωσιν αὐτὰς ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς οἰνοποιίας καὶ ἰδίως τῆς χρησιμοποιήσεως τῆς χλωρᾶς σταφίδος. — Ἀφίκετο εἰς Ἀθήνας ἐξ Ἰνδιῶν, ἔνθα ἔμενεν ἀπὸ τῶν γάμων τοῦ διαδόχου, ὁ υἱὸς τοῦ πρίγκιπος τῆς Οὐαλίας Γεώργιος Φρειδερῖκος Ἀλβέρτος. — Μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἀγγλίας συνωμολογήθη δασμολογικὴ συμφωνία, δι' ἧς ὁ ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς σταφίδος εἰσαγωγικὸς δασμὸς ἐν Ἀγγλίᾳ ὑποβιβάζεται ἀπὸ 7 σελινίων καθ' ἑκατόλιτρον εἰς 2 μόνον, ἀπέναντι ἀναλόγων μειώσεων τοῦ εἰσαγωγικοῦ τέλους ἐν Ἑλλάδι ἐπί τινων Ἀγγλικῶν προϊόντων.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Ἡ Γερμανία προσέφερεν 100,000,000 φρ. διὰ τὴν παραχώρησιν τοῦ ἐλευθέρου κράτους τοῦ Κόγκου, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς Λεοπόλδος, ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ὁποίου διατελεῖ τοῦτο, ἠρνήθη νὰ δεχθῇ τὴν πρότασιν. — Ὁ Στάνλεϋ ἔφθασεν εἰς Γαλλίαν. — Ὁ Ἔδισσων σκοπεῖ νὰ ἐπισκεφθῇ ἐκ νέου τὴν Εὐρώπην, θὰ ἔλθῃ δὲ καὶ εἰς Ἀθήνας. — Ἕνεκα ταραχῶν συμβασῶν ἐν τοῖς πανεπιστημίοις τῆς Ρωσίας ἀπεπέμφθησαν 168 φοιτηταί. — Πρόκειται νὰ ἐκτελεσθῶσιν ἐν Γερμανίᾳ γυμνάσια δοκιμῆς τῆς ἄνευ καπνοῦ πυρίτιδος· ἐκ τῶν ξένων, μόνον ἀξιωματικός τις τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ θὰ παρίσταται, ἀδείᾳ τοῦ αὐτοκράτορος. — Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβευτὴς τῆς Ρωσίας μαθὼν ὅτι ἡ Τουρκικὴ κυβέρνησις συνωμολόγησε δάνειον ἐκ πολλῶν ἑκατομμυρίων φράγκων ἀπήτησε τὴν ἄμεσον καταβολὴν τῶν ὀφειλομένων τῇ Ρωσίᾳ ἐκ τῆς πολεμικῆς ἀποζημιώσεως. — Νέα Ρωσικὴ ἀποστολή, πολιτικοὺς ἔχουσα σκοπούς, μέλλει νὰ σταλῇ εἰς Ἀβυσσινίαν.

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

Νέον μέσον θεραπείας τῆς φθίσεως ὡς καὶ τῆς νόσου τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων εὑρέθη ὑπὸ τοῦ δόκτορος Βάιχερτ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ· συνίσταται δὲ τοῦτο εἰς μηχάνημα, δι' οὗ δίδεται τῷ ἀσθενεῖ νὰ εἰσπνεύσῃ θερμὸν ἀέρα ἑκατὸν μέχρις ἑκατὸν πεντήκοντα βαθμῶν, ἐκ τῆς θερμότητος τοῦ ὁποίου θανατοῦται τὸ βακτηρίδιον.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Κατὰ τὰς ἐν Μεγαλοπόλει ἀνασκαφὰς τῆς Ἀγγλικῆς Ἑταιρίας ἐν μικρῷ γηλόφῳ εὑρέθη μαρμαρίνη ὁδρία κυλινδρικοῦ σχήματος, ἐντὸς δ' αὐτῆς ὑπῆρχον ὀστᾶ καὶ ἐλάσματα χρυσᾶ προϊστορικῆς ἐποχῆς. — Πλησίον τῆς Πανόρμου τῆς Μ. Ἀσίας ἀνευρέθη μεγάλη σαρκοφάγος περιέχουσα πέντε ἀνθρωπίνας κεφαλὰς καὶ πολλὰ ὀστᾶ· ἐν αὐτῇ εὑρέθησαν καὶ δύο χρυσᾶ ἐνώτια, ἑπτὰ δακτύλιοι μετὰ λίθων καὶ ἄλλα τινὰ πολύτιμα ἀντικείμενα.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ὁ Βίσμαρκ ἀσχολεῖται εἰς τὴν σύνταξιν τῶν Ἀπομνημονευμάτων του. — Ἐξεδόθη ἐν Παρισίοις ὑπὸ τῶν ἐκδοτικῶν καταστημάτων Χασέτ βιβλίον ὑπὸ τὴν ἐπιγραφήν: Ἡ ἀπελευθέρωσις τοῦ Ἐμίν, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Στάνλεϋ, κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ, ἔτι δέ: Ὁ Στάνλεϋ ἐπίκουρος τοῦ Ἐμὶν Πασᾶ, ὑπὸ τοῦ κ. Βῶτερ. Ἐκτὸς αὐτῶν ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ ἱεραποστόλου Σχύνσε ἕτερον βιβλίον ὑπὸ τὴν ἐπιγραφήν: Μετὰ τοῦ Στάνλεϋ καὶ Ἐμὶν διὰ μέσου τῆς ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἡ μουσικὴ ἔκθεσις, ἥτις ἐπρόκειτο νὰ τελεσθῇ ἐν Βιέννῃ κατὰ τὸ προσεχὲς θέρος μετὰ πανηγυρικῆς ἑορτῆς τῶν γερμανῶν ψαλτῶν, ἀναβάλλεται διὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1891, ἕνεκα ἐπεκτάσεως τοῦ ἀρχικοῦ σχεδίου. Ἀντὶ νὰ περιορισθῇ ἐν τῷ αὐστροουγγρικῷ στοιχείῳ, ἡ Ἔκθεσις γενήσεται διεθνής· πάντα δὲ τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη θὰ προσκληθῶσιν ὅπως συμμετάσχωσι. — Προτάσει τοῦ Ἕλληνος δημάρχου τῆς Ὀδησσοῦ, τὸ δημοτικὸν συμβούλιον τῆς πόλεως ταύτης ἐζήτησε τὴν ἄδειαν τῆς Ρωσικῆς κυβερνήσεως νὰ διοργανώσῃ κατὰ τὸ 1894 ἐπὶ τῇ ἑκατονταετηρίδι ἀπὸ τῆς κτίσεως τῆς πόλεως ταύτης, βιομηχανικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν ἔκθεσιν ὁλοκλήρου τῆς Αὐτοκρατορίας.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Κ. Κ. Βραΐλᾳ. Ἐν βιογραφίᾳ τῆς κ. Beecher-Slowe δημοσιευομένῃ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς καὶ παρεχούσῃ πλείστας περιέργους λεπτομερείας, ἐξαιρετὲς κοράσιον μόλις, ἡ μέλλουσα διάσημος μυθιστοριογράφος ἀνερευνῶσα ἡμέραν τινὰ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ πατρός της ἀνεκάλυψεν ἀντίτυπον τῶν Χιλίων καὶ Μιᾶς Νυκτός, ὅπερ ἤρκεσε βεβαίως νὰ ἐξάψῃ τὴν φαντασίαν της καὶ νὰ ὑποδείξῃ αὐτῇ τὴν ὁδόν, ἥτις τῇ ἦτο προωρισμένη. Ἀναμφισβητήτως δὲν ὑπάρχει γνωστότερον σύγγραμμα τῆς Καλύδης τοῦ Θωμᾶ. Μεταφράσθη εἰς 19 γλώσσας. — Ε. Π. Ἡ κόρη τοῦ Δουνάβεως εἶνε οὐχὶ μελόδραμα, ἀλλὰ μπαλέττον συντεθὲν ὑπὸ τῆς περιφήμου Ταλιάνης καὶ μελοποιηθὲν ὑπὸ τοῦ Ἀδόλφου Ἀδάμ. — Κ. Σ. καὶ Π. Ι. Μέγαρα.

Ἐλήφθησαν. — Ἐπ. Ι. Π. Τσεσμέ. Μὲ πρῶτον. — Ἀ. Μ. Ὀδησσόν. Διωρθώθη. Γράψομεν. — Ταγχόϋζερ. Ἔχετε δίκαιον, ἡμεῖς ὅμως,

Nous avons écrit sur notre bannière:
Wagner, en arrière!

καὶ θὰ σᾶς εἴπωμεν τοὺς λόγους καμμίαν φοράν. — Καθηγητῇ Π. Ρώμην. Φύλλα ἐστάλησαν. — Ἀναγνωστρίᾳ. Τὰ Κυριακὰ σχολεῖα συνέστησε κατὰ πρῶτον ἐν Παρισίοις τῷ 1862 διαμαρτυρομένη τις ἡ κ. Παρίς: Προσεκάλει εἰς τὸν οἶκόν της διαφόρους γυναῖκας καὶ κόρας καὶ ἐδίδασκεν αὐτάς. — Α. Κ. Π. Λεμησόν. Ἐνεγράφη. Εὐχαριστοῦμεν. Γράψομεν. — Κ*. Κατὰ σημείωσιν δοθεῖσαν ἡμῖν Νικόλαος Ζέρβας καὶ οὐχὶ Ζερβὸς ὠνομάζετο ὁ ὁπλαρχηγὸς τῆς Κρήτης, περὶ οὗ ἐν προγενεστέροις φύλλοις ἐγένετο λόγος. Κατήγετο δὲ οὐχὶ ἐκ Μεγάρων ἢ Ἐλευσῖνος, ἀλλ' ἐκ Κουντούρων. Ὁ πρῶτος ἐξάδελφος τούτου, ἀγωνιστὴς καὶ αὐτός, γενόμενος μοναχὸς τῆς ἐν Σαλαμῖνι Μονῆς Παναγίας τῆς Νεοφανείσης (Φανερωμένης) καὶ λαβὼν τὸ ὄνομα Ἀνανίας ἀπέθανε κατ' αὐτὰς ὑπερενενηκοντούτης ἐν τῇ Μονῇ, ἀφοῦ ἐπρόφθασε νὰ φανερώσῃ ποῦ ἦσαν τεθαμμένα τὰ ὀστᾶ τοῦ στρατηγοῦ Γκούρα. Τὰ περὶ τούτων θέλετε ἀναγνῶσιν εἰς τὸ κατ' αὐτὰς δημοσιευόμενον πρῶτον τεῦχος τοῦ Β' τόμου τῶν «Μνημείων τῆς Ἱστορίας τῶν Ἀθηναίων» τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλου ἐκδιδομένων. — Κ. Ι. Κ. Πολίν, Μ. Θ. Ι. Ἄργος. Ἐλήφθησαν. Ἐλ. Α. Ἐνταῦθα. Ἀκατάλληλον. — Δ. Σ. Σμύρνην. Προσεχῶς. — Ε. Τὰ παιδία τοῦ Μαρτίου... ἐβύθισαν καὶ δεικνύουν πολεμικὰς διαθέσεις. Ἀλήθεια. Νὰ ψέγουν ἀράγε τὸ ὕφος μας οἱ ἐξ ἀπαγγέλματος ἐρανισταί; Ἀλλὰ καὶ ὡς ἐρανιστὰς ἰδοὺ πῶς τοὺς κρίνει ὁ πολὺς Θερειανὸς ἐν Ἀδαμαντίῳ Κοραῇ (Τόμ. Β', σελ. 260): «Ἑτέρᾳ πάλιν ἐρημερίς (γράφε: κυριώτατον, κἀλλιτεχνικώτατον, ποικιλώτατον ὀργανώτατον ἐκδιδόμενον κατὰ Κυριακωτάτην) ἀγνοοῦσα ὅτι ἐν τῇ Ἑλλὴν. φιλολογίᾳ ὑπάρχει ἐναποτεταμιευμένος ἀνεξάντλητος ἐσμὸς ἀποφθεγμάτων καὶ γνωμικῶν, ἔνθα λανθάνουσι παντοῖα διδάγματα βιοτικῆς σοφίας, νομίζει μὲν ἀνάξιον τοῦ κόπου νὰ παραφράσῃ ἔνια τούτων πρὸς διδασκαλίαν τῶν ἀνεγνωστῶν, ἀκανθολογεῖ δὲ ἐκ τῶν γαλλικῶν ἐφημερίδων Σκέψεις καὶ Γνώμας, τὰς πλείστας ἀναρμόστους πρὸς τὴν ῥῆσιν τοῦ Ἕλληνος, ἀβελτέρως συνειλεγμένας καὶ οὐχ ἧττον ἀβελτέρως ἐξελληνισμένας. Τί σημαίνει λ. χ. τὸ «ὧλαι αἱ ὧραι τῆς ζωῆς πληγώνουν καὶ ἡ τελευταία φονεύει»; τί τὸ «χρῆμα εἶνε πεζότατον καὶ ὅμως εἶνε τὸ καλήτερον μέσον πρὸς καταπολέμησιν τῆς πεζότητος τοῦ βίου»; Τί σημαίνει τὸ «εἰς τὸ βάθος παντὸς παράφρονος πρέπει νὰ εἶνε πάντοτε ἕνας καλὸς ἄνθρωπος» καὶ τὸ «ἡ σκέψις τὰ πάντα παραμυθεῖ καὶ ἐκ πάντων θεραπεύει»; Ἡμεῖς καθορῶμεν ἐν τοῖς γνωμικοῖς τούτοις τὴν ἀσκεψίαν τοῦ ἐρανιστοῦ, κτλ. κτλ. κτλ.» Ὦ τὰ παιδία τοῦ Μαρτίου!

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθησαν

Ὁ ἀδελφός μου, ὑπὸ Στεφάνου Μαρτζώκη.

Μετεωρολογικὴ ἔποψις τῶν Πατρῶν κατὰ τὰ ἔτη 1887, 1888 καὶ 1889, ὑπὸ Χ. Π. Κορύλλου.

Λεξικὸν Ἐγκυκλοπαιδικόν, ἐκδιδόμενον ἐπιμελείᾳ Ν. Γ. Πολίτου. (Ἀνθελμινθικὰ-Ἄννα) Φυλλάδιον 29ον. Μπάρτ καὶ Χίρστ ἐκδόται.

Ἐγχειρίδιον τοῦ Ἐπικτήτου, Βίου Θεραπεία τοῦ Δημοφίλου, Χρυσαῖ γνῶμαι τοῦ Δημοκράτους, ὑπὸ Ζωσιμᾶ Ἐσφιγμενίτου.

Ἱστορία τῆς Γυναικός, ἀπὸ κτίσεως κόσμου μέχρι σήμερον, ὑπὸ Καλλιρρόης Παρρέν. Τόμος Α'. Τεῦχος 3ον.

Μητρυιά, διήγημα, ὑπὸ Γρηγορίου Ξενοπούλου. (Παράρτημα τῆς «Ἑστίας»).

Νέαι ἐγγραφαὶ Συνδρομητῶν

ἀρχόμεναι ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου 1890 καὶ λήγουσαι τῇ 31 Μαρτίου 1891

ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου Μυθιστορήματος

Η ΤΙΜΗ ΤΟΥ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΟΥ

ΟΠΕΡ ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΩΣ ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΠΑΘΟΥΣ ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΟΥ

ΟΚΤΑΒΙΟΥ ΦΕΓΙΕ

ἀφοῦ πρὶν ἢ δημοσιευθῇ τὸ τέλος του—κατὰ τὴν λήξασαν ἑβδομάδα—ἐν τῇ **Ἐπιθεωρήσει τῶν Δύο Κόσμων,** *ἀπεσπάσθησαν ἤδη σελίδες, ἐδραματοποιήθησαν καὶ πράκειται τὰ παρασταθῶσιν ἐν Παρισίοις· ἀφοῦ κρίνεται ἀνώτερον τοῦ Ἡμερολογίου ἀπόρου νέου τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως, διὰ τὸ ὁποῖον ὁ Calmann Lévy, ὁ μέγιστος τῶν παρισινῶν ἐκδοτῶν, ἔλεγε πρό τινος εἰς ἕνα τῶν συντακτῶν τοῦ Figaro: «— Πολὺς λόγος γίνεται ἤδη διά τινας ἐκδόσεις. Γνωρίζετε πόσα ἐπωλήθησαν ἀντίτυπα τοῦ Ἡμερολογίου ἀπόρου νέου; Διακόσιαι τριάκοντα χιλιάδες!» Χωρὶς νὰ ὑπολογισθῶσιν αἱ εἰς ὅλας τὰς γλώσσας μεταφράσεις.*

Ἐλπίζομεν, ὅτι πάντες οἱ φίλοι τῆς «Ἑβδομάδος», πρὸς οὓς ἀποστέλλονται ἀγγελίαι, θὰ ἐπιδείξωσιν αὐτὰς εἰς τοὺς φίλους των καὶ θὰ προσπαθήσωσι νὰ ἐγγράψωσιν ἕνα τοὐλάχιστον ἕκαστος νέον συνδρομητήν. Οὕτω δὲ πάλιν θὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν μείζονα διάδοσιν καὶ βελτίωσιν τοῦ φύλλου.

Εἰς πάντα ἐγγράφοντα 4 νέους συνδρομητὰς δωρεῖται κατ' ἐκλογήν του εἷς ἐκ τῶν τόμων τοῦ 1887 ἢ τοῦ 1888 ἢ τοῦ 1889. — Εἰς πάντα ἐγγράφοντα 7 δωροῦνται δύο κατ' ἐκλογήν του ἐκ τῶν τόμων τούτων· εἰς πάντα δ' ἐγγράφοντα 10 δωρεῖται ὁλόκληρος ἡ τριετὴς αὕτη περίοδος μετὰ τῶν κατὰ τὴν λήξασαν τριμηνίαν ἐκδοθέντων φυλλαδίων.—Ἐννοεῖται ὅτι σὺν τῇ ἐγγραφῇ θὰ ἐμβάζωνται καὶ αἱ συνδρομαί.

Διὰ τοὺς ἔχοντας ἤδη τοὺς τόμους τούτους, καὶ μὴ ἐπιθυμοῦντας νὰ ἐπωφεληθῶσι τῆς δωρεᾶς, ἀναλαμβάνομεν ἐπὶ τῇ ἁπλῇ ὑποδείξει των καὶ ἐξ ὀνόματός των νὰ ἀποστείλωμεν τὴν σειρὰν ὁλόκληρον ἢ τοὺς ἀναλογοῦντας τόμους εἰς τὰ σχολεῖα, τὰς βιβλιοθήκας ἢ τὰ φιλεκπαιδευτικὰ σωματεῖα τῶν ἰδιαιτέρων αὐτῶν πατρίδων. Τὸ τοιοῦτον μάλιστα θὰ προξενήσῃ ἡμῖν τὴν ἰδιαιτέραν ἐκείνην εὐχαρίστησιν, ἣν πάντοτε αἰσθανόμεθα, ὅτε τοιαύτη ἀνατίθεται ἡμῖν ἐντολή.

ΚΟΝΙΑΚ ΚΑΜΠΑ ΚΟΝΙΑΚ

Ἐκ καθαρῶν λευκῶν σταφυλῶν. Βραβευθὲν ἐν τῇ Ἐκθέσει τῶν Παρισίων. Ἐν χρήσει παρὰ τῇ

Ε. ΑΥΛΗ

Συνιστώμενον ὑπὸ τῶν ἰατρῶν, ἐν χρήσει παρὰ διαφόροις νοσοκομείοις.

Ὁδ. Φιλελλ. 10

Α. ΚΑΜΠΑΣ

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

(Τουρκοκρατία)

ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Ὁ Α' τόμος Δρ. 10

REVUE

POLITIQUE ET LITTERAIRE

REVUE BLEUE

Paraissant le Samedi

Six mois 20 fr. Un an 35

PARIS

111. Bd. St Germain 111.

Γ. ΠΑΜΠΑΝΟΣ

Ὀδοντοϊατρὸς

Ὁδ. Πατρ. 9

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Τμῆμα Πειραιῶς--Κορίνθου--Πατρῶν

	1	3	33
Πειραιεὺς ἀν.	6.30π	11.40	12.30
Ἀθῆναι »	7.—	11.45	1.—
Κόρινθος ἀφ.	9.52	2.55	4.17
Αἴγιον »	1.36	6.15	
Πάτραι »	2.55	9.55	

	2	4	32
Πάτραι ἀν.	6.45π	11.30	—
Αἴγιον »	8.25	12.46	—
Κόρινθος »	12.—	4.25	6.50π
Ἀθῆναι ἀφ.	3.07	7.25	10.10
Πειραιεὺς »	3.35	7.55	10.40

Τμῆμα Κορίνθου - Ναυπλίου - Μύλων

Κόρινθος ἀν.	10.10 π. μ.	Μύλοι ἀν.	1.15 μ. μ.
Ἄργος ἀφ.	12.20 »	Ναύπλιον »	1.20
Ναύπλιον »	12.50 »	Ἄργος ἀφ.	1.50
Μύλοι »	1.08 »	Κόρινθος »	4.—

Τμῆμα Πατρῶν - Πύργου

	π.μ.	μ.μ.	π.μ.		π.μ.	μ.μ.	
Πάτραι ἀν.	7.05	3.30	5.30	Πύργος ἀν.	6.25	3.50	
Ἀχαΐα ἀφ.	7.55	4.20	6.30	Ἀμαλιὰς »	7.35	5.—	
Μανωλὰς »	9.—	5.24	—	Γαστούνη »	8.05	5.32	
Γαστούνη »	10.—	6.21	—	Μανωλὰς »	9.02	6.30	
Ἀμαλιὰς »	1.031	6.52	—	Ἀχαΐα »	10.07	7.35	6 π.
Πύργος »	11.40	8.—	—	Πάτραι ἀφ.	10.55	8.25	7.

Αἱ ἁμαξοστοιχίαι 33 καὶ 32 ἡμέραν παρ' ἡμέραν ἐναλλάξ. Τοπικαὶ ἁμαξοστοιχίαι καθ' ἑκάστην εἰς ὅλα τὰ τμήματα.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ Α. ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ

Ὁδ. Αἰόλου, ἀριθ. 195-197

Ἐκτυποῦνται

ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ ΣΤΙΓΜΙΑΙΩΣ

ἐπικεφαλίδες σφραγῖδες

παντὸς εἴδους, πάσης ποιότητος

ΜΕΓΑΛΗ ΑΠΟΘΗΚΗ

Εὐρωπαϊκῶν Καταστίχων

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ